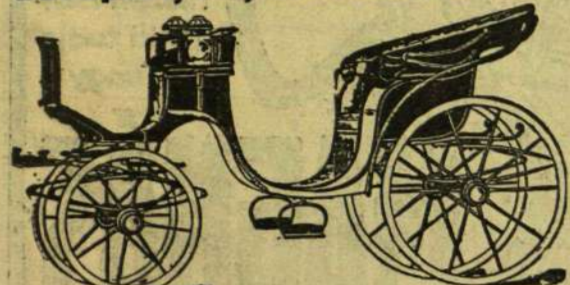

Ekszeresek! Ezüstneműek!
Képzőművészeti és angol rendezési részletek
is beszerezhetők gyári áron árcsökkentéssel

SÁRGA JÁNOS
Ekszerárúháza, 6. sz. korr.
Mátyás király-tér 13. sz.
Vidéktelep-utca 13. sz.

Kocsiarucsarnok
Budapest, IX., Köztelek-utca 4.

A monarchia legnagyobb kocsiraktára. Árjegyzék ingyen.

Vérszegénység, ideges fejfájás, anémia
ellen a legnagyobb orvosi tekintélyek aláírják

**ROZSNYAI
VILÁG HIRŰ
VASAS
CHINABORÁT**

melynek kitűnő voltát
mindenki elismeri. Kitűnő
hatásánál fogva a hasonló
készítményeket felülmúlja.
Milleniumi nagy eredménnyel
kitüntetve! Számos kiállításon
díjazva. — Kis palack 2
korona 40 fill., nagy
palack 3 korona 50 fill.

Készíti:

ROZSNYAI MÁTYÁS
gyógyszertára, Arad,
Szabadság-tér.

Wiktorin
VEZETÉK NÉLKÜLI
LÁMPA

100 gyertyafény erős, óránkénti világításra 3-5
fillérbe kerül, nincs kandóca, bárhóvíz vihető
és semmi körülmények között fel nem robbanhat

ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁS
megtekinthető, minden vételkötelezettség nélkül

Wiktorin és Társa Bpest,
VIII. kerület, Baross-utca 1. szám.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

lehet beszerezni
kifogástalan minőségű
Gyümölcsfaanyagokat

NAGYENYED-en
Alsófehérm. Gyümölcs és Sétányfákat
Sima gyökereket és oltott
SZŐLŐVESSZŐKET.

Arjegyzéket ingyen küldenek!

FISCHER és Tsa
faiskolák és szőlőoltványtelepek
Tulajdonosok: iff. AMBRÓSI M. és FISCHER L. örökössei.

Lohr Mária
(KRONFUSZ)
Gyár és főüzlet:
VII., Baross-utca 85.
Telefon: József 2-37.

Fiókok: II. ker.,
Fő-utca 27. sz.
IV. ker., Eötvös-
utca 6. sz. IV., Kos-
kemény-utca 14.
V., Harminczad-
utca 4. sz. VI.,
Terep-körút 39.
VI., Andrássy-ut-
ca 16. sz. VIII. ker.,
József-körút 2.

ERDŐSÍTÉSRE!
alkalmas minőségben (díjmentesen) csomagolva és a kőmű-
vesi álmunkra felülvizsgálva Mauthner-műből készült
akác-csemle 1-3 éves, ezrenként 5-10 K-ért. Gedicsa-
csemle 1-2 éves, ezrenként 4-10 koronáért kapható.

DOBOS IMRE ny. főszolgabíró utódja, **DOBOS LASZLÓ**
facsemete telepen, KÓTAJ, Szabolcs m. (vasút, posta,
telefon helyben). Árjegyzék kívánatra ingyen küldetik.

MARGIT
gyógyforrás, Bereg m.

A gyomor, belek, húgyhólyag s különösen a
légszervek hurutos bántalmánál igen jó ha-
tása még akkor is, ha vérzések esete forog fenn.

Megrendelhető: **ÉDESKUTY L.**-nél Budapesten és
a forrás kezelőegységénél, Munkácson.

Knuth Károly
mérnök és gyáros

Cs. és kir. fensége József főh. udv. száll.
Gyár és iroda: Budapest, VII., Garay-utca 10.

Központi víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz. és víz-
vezetők, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk,
vázorúvíví emelőgépek stb. — Tervek, költségveté-
sek, jövedelemelőirányzatok gyorsan készíttetnek.

MAGYARHÓN ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NERNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított
1847.

Brausweller János
Szegeden. Cs. és kir. királyi
szab. chronometer és órák, órákalkáló
a remontoir ingóknál
stb. stb.

ORÁK, EKSZERESK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltéssel.

VASÁRNAPI UJSÁG

6. SZ. 1914. (61. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ **HOITSY PÁL.** BUDAPEST, FEBRUÁR 8.

Szerkesztési iroda: IV. Vármezeje-utca 11. Egyes szám Előfizetési Egészévre — 20 korona. A Világkronika-val Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. ára 40 fillér. feltételek: Félévre — 10 korona. negyedévenként 1 koronával határozott vitelűj is csatolandó.
Negyedévre — 5 korona.

BENZÜR GYULA JUBILEUMA. — JÓZSEF FŐHERCEG LÁTOGATÁSA A MESTER MŰTERMÉBEN A JUBILEUM ALKALMÁBÓL.

Legközelebbi húzás már csütörtökön.

3 millió 920,000
koronát nyerhet már a részletfizetések tartama alatt is, ha nálunk

1 Hazai Sorsjegycsoportot
részt, mely sorsjegycsoport a következő elsődrendű sorsjegyből áll:

1 Pesti Hazai Takarékpénztár sorsjegyből.	1 Magyar Vörös-kereszt sorsjegyből.
1 Erzsébet Szanatórium sorsjegyből.	1 Budapesti Bazilika sorsjegyből.

Mind e 4 sorsjegyet csak havi 6 K-át fizet 50 hónapon keresztül s azután megkapja az eredeti sorsjegyet. A nyertesnek a részletfizetések pontos betartása esetén az Ön kizárólagos tulajdonát képezik. — Kuldje be tehát nekünk postautalványon azonnali az 1-ső havi részletét 6 K-át és megkapja az 1888. évi XXXI. t.-ez. alapján kiállított s a fenti 4 sorsjegy sorozatát és számát tartalmazó részletlevelet, a melyekkel a kizárólagos nyereséi és tulajdonjogot már a következő 4 húzáson élvezni:

Főnyeremény kor.
febr. 5-én Pesti Hazai sorsjegyek 200.000
márc. 1-én Magyar Vörös-kereszt sorsjegyek 30.000
1-én Budapesti Bazilika sorsjegyek 30.000
1-én Erzsébet Szanatórium sorsjegyek 25.000

4 főnyeremény négy héten belül!
Ha az első 2 részletet vagyis összesen 12 koronát egyszerre beküld, akkor 3 részletet nyugtázunk, vagyis a 3. részlet ingyen van. — Sorsolási értesítőt minden húzás után felszólítás nélkül és rögtön küldünk.

Fővárosi Váltóüzlet Társaság
Adler és Tsa Budapest, Sas-utca 25.
Alapítva 1874-ben.

E sorsjegyek mindegyike feltétlenül kihúzhatik.

Minden sorsjegy többször is nyerhet. 6 koronával 285.000 korona nyerhető.

A porcellán muzsika

Regény. Irta Szini Gyula

(6-ik köztétel)

Szabad-e a házasság és családalapítás roppant felelősséget embernek pénz nélkül vállalnia? Ha csak szatocsboltot nyitna megfelelő tőke nélkül, az emberek bolondnak tartanák. A házasságot, a legköltségesebb, legveszedelmesebb, legteljesebb felelősségű vállalkozást pénz nélkül lehet megindítani és a költők még buzdítják a vak emberiséget a szerelmi házasságokra... Ma, amikor a legszegényebb asszony sem akar többé csalódni és dajka lenni! Ma, amikor a nők felszabadításának gondolatával vagyunk tele és amikor már igazán elérkezett az ideje annak, hogy a nő is szellemibb életet éljen és ne a konyhában meg a gyermekszobában vénuiljog meg méltatlanul, időnek előtte...

Ah, Holubár, rettenetesen kinyílt az asszonyok szeme, különösen a városokban, a hol magok előtt látják azokat a nőket, a kik fiatal-ságukkal, szépségükkel, kacérságukkal zsarolják a férfiakat, mert tudják, hogy csak addig vig a vásár, a míg fiatalok... Ezek a nők, ha kissé okosak, fiatal-ságuk éveiben egész életük nyugodt anyagi alapját tudják megteremteni és ez eléggé megvilágítja a férfi természetét. Az asszonyok, a ki tisztességes, a ki hű az urához, a ki szereti a gyermekeit, nem szabad-e ugyanígy gondolkodnia? Miért nem? Talán elnézőbbek és odaadóbbak a férfiak a hitvesükkel szemben, mint a nők iránt? Éppen ellenkezőleg, ezek a rossz, de könnyű életű nők sokkal tovább megtartják fiatal-ságuk, üdeségük lát-szatát, mint azok a korán vénuiljog szakácsnők és görnyedt dajkák, a kiket mint karcsu fiatal leányt vettünk el feleségül és mint gondok, nyomorúságok ronesát olykor melegebb pillan-tásunkra sem méltatunk! Komisz a férfi önzése, sokkal komiszabb, mint a nő!

Anarkista vagy! — jegyezte meg Holu-bár, a ki sokkal jobban el volt merülve a saját babájába, semhogy Kóbor Kutya szavaira vigyá-zott volna, vagy a világot olyan általánosabb szemléletben láthatta volna, mint Dávid Gábor. — Anarkista vagyok, a mikor azt követelem, hogy a tisztességes asszonyok legalább is annyi joga legyen az élethez, mint a gyönyörű-ség leányainak? A koravénülés legyen a tisztességes jutalma?

Férje és gyermekei szeretetében — jegyezte meg Holubár, — csak megfiatalodik és üden megtartódik a nő. Egy régi francia mondás szerint: «Pas le putain, rouge pochard!» Azok a nők, a kikről nem jó sokat beszélni, hamarabb hervadnak, mint a családi élet egyetlen letelepülésében nyugodtan élő asszonyok. A csavargás egészen megkorhasztotta a gondolkodá-sodat!

Legalább nem sült oda a házi tűzhely-hez, mint a tied, — felelte Kóbor Kutya. — Nem hiába nevezi a francia «pot au feu»-nek, leveses lábának az otthon ülő férjét. Gondol-kodása tetején zsír, sőt hajú úszik.

Mit használnak nekem a te szép sza-vaid? — fakadt ki Holubár. — Mihez fogok a te mély és általános bölcseségeddel? Mit tudod te, mi fáj nekem? Mindaz, a mit mondtál, csak levegő előttem... levegő...

Nem ígyletél rám, ennyi az egész, — szölt Kóbor Kutya. — Megismételnél nem fogom, a mit mondtam. A pap is csak egyszer prédikál. De le akarom vonni számodra a ta-nulságokat. Te helyesen cselekedtél, de csak félig. A házasságod okos lépés volt, ámde nem tudtad konzekvensen folytatni. Elvesztetted fő-lényedet nőddel szemben, pedig mást nem hoz-tál a házhoz, mint a szellemi fölényedet, vagyis azt, hogy feleséged szeretett és mindenben neked engedelmeskedett. Abban a pillanatban, a mikor feltékenyűdött letél vele szemben, elvesz-tetted kis játékaidat, szegény fiú, hamar vesz-tetted el! Gondolj vissza rá, hogy hol hibáztad el és igyekezz jóvá tenni mindent. Első köte-lelességed, hogy leszokjál a feltékenységről, mert különben ez fogja megásni a sírodat. Arra kell törekedned, hogy a feleséged legyen terád felté-keny, nem pedig megfordítva... Nem tudsz színelni? Nem tudsz a szívével színjátékok

játszani? Hiszen egészen jól kezdted! Úgyesen színészkedhetél, hogy hozzád ment feleségül! Hol hibáztad el, hol ejtetted el a szerepedet? Hol gondolkodj!... és ne engedd meg, hogy egyre gorombábban, egyre világosabban rágiám a szájadba az igazságot, a melyet jól ismeresz, csak nem mersz egészen fölismerni.

Menj be feleségedhez, csókold meg, mintha nem tudnál semmiről és azt a nevet, a mely-től boldogságod, ha kiejtenéd, egyszerre izzó-porrá semmisülne meg, még álmodban se em-legesd! Menj és komédiázz!

— Nem birom... nem birom!...

A vihar.

Mikor Holubár izgatottsága, rémlátása már kellőképp lecsillapodott, nagy szükségét érezte annak, hogy Liviával beszéljen. Hiába intette Kóbor Kutya, hogy halassza el a beszélgetést máskorra, Oláh úgy vélte, hogy egy pillanatig sem tud tovább várnai. Valahányszor másnapra toltta az ilyen fontos lelki kollókviumot, nem lett belőle semmies. Megfelelő alvás után, lecsillapodott idegekkel, józan nappali fényben egészen másképp látta azt a dolgot, a mi előző éjjelen fantasztikusan félelmetesnek látszott előtte.

De most úgy érezte, hogy mindig mulasztást követett el, a mikor magába temette kétségeit, töprengéseit. Nem lett volna szabad hallgatnia, még, ha házi zivatar fenyegetett volna is. A házi háborúság rendszerint arra jó, hogy megszaba-dítja a házasságleket a sok fölöslegesen felhal-mozódott kölcsönös keserűségektől, a mik nél-kül nincs házasság, a mik nélkül két egészen idegen ember sem tud hosszabb ideig egy födél alatt lakni. Az emberi természetben megvan a majmok veszekedő hajlama, ez szinte kétsége-ten. És a házi perlekedés megnyitja a zsili-pjeit ennek az őserdőbeli hajlamnak, hogy meg-int hosszabb időre lehetővé tegye az együtt-élést.

Mikor Holubár a Livia hálószobájának ajtó-kilencsére tette a kezét, egy pillanatig még ha-bozott, mert valami belső érzés azt sugallta neki, hogy mégis ostoba lépés az, a mit el akar követni. De a kiléncs engedett és Holubár ott állt a feleségével szemtől-szemben.

Legnagyobb meglepetésére Livia teljesen fel volt öltözve, mint a ki hazulról elmenni készül.

— Miért öltözött fel? — kérdezte tőle Holu-bár és rajta volt, hogy hangjából se szemre-hányás, se izgatottság ne rezegjen elő.

— Azt teszem, a mit akarok, — felelte Livia daczosan, — ön nem teljesíti az én kérésemet, tehát én is megtagadom az engedelmisséget.

— El akar menni? — kérdezte Holubár.

— Nem maradok ebben a házban, a hol ön minden szedett-vedett rongyos csavargónak me-nedéket ad, — felelte Livia.

— Az én barátaim szedett-vedett rongyos csavargók, — mondta Holubár éles hangon, — az ön barátai azonban aljas szélhámosok, szalón-betyárok!

Livia meghökkent. Arcán pirosság ömlött el, aztán megint elsápadt. Lázás fényű szemét rászögezte Holubárra: — Kit nevez ön barátainak? Jól tudhatná, hogy nekem nincsenek barátaim. Valamennyi ismerősömet ön szállította a házhoz és való-sággal már kényszerítette, hogy nyájas legyek hozzájuk és jól bánjak velük.

— Úgy gondoltam, — szölt Holubár, — hogy egyformán és közömbösen legyen hozzájuk nyá-jas, de maga különbséget tesz köztük. Az egyi-ket, a ki legjobb barátom, ki akarja üldözni a házból. A másikat pedig, a kit utálok, a kit már rég ki szerettem volna dobni innen, azt pártfogásába veszi.

— Ki az? — kérdezte Livia tompán.

— Csárday Olivér, — felelte Oláh és fele-sege szemét fürkészte, hogy milyen hatással lesz rá ez a név.

Az asszony arcán egyetlen vonás sem vál-tozott meg. Nagyszerűen tudott színelni. Kes-

keny ajka úgyszólván csak befelé remegett. Nem látszott meg rajta, hogy hideg fut végig a hátán és hogy lábaikrájában heves szúrás-o-kat érez, a mik csaknem eldöntik.

— Gyanusítani akar? — kérdezte Livia. — De én nagyon jól tudom, hogy kik ottlaktak magába a rágalom mérget. Az egyik Avramescu tanár úr, a szelbámos idegkuruzsló, a kinek ma kiadtam az útját, mert nem gyógyítani akart engem, hanem orvosi jelmeze mögé sok-kat gonoszabb szándékokat rejtgetett. A másik, az ön tisztelt legjobb barátja, a kire a Kóbor Kutya név teljesen ráillik. Ez az ingyenélő, ez az elődsí fereg ki szeretne engem túrni ebből a házból, a melynek minden szöge, minden cserepe az én pénzből épült!

— Én viszont nagyon jól tudom, — szölt Holubár, — hogy miért akar maga mindenáron megszabadulni Avramescu úrtól és Kóbor Kutya nevű barátomtól. Csak azért, mert ezek az em-berek útjában vannak. Ők voltak olyan szíve-s és figyelmeztetők arra a veszedelemre, a mely házasom fenyegeti. Mialatt fontos dolog-ban én távol vagyok lakásomtól, ön a legfel-háborítóbban szíves módon fogadja legnagyobb ellenségemet, Csárday Olivért.

Holubár egy pillanatig azon csodálkozott, hogy ezeket a villámterhes szavakat ki tudta ejteni. A másik pillanatban azonban már meg-bánta meggondolatlanságát és azt szerette volna, hogyha mindaz, a mit tett, rossz álom lett volna, a melyből annál kellemesebb a föléb-radás.

Livia nem felelt semmit. A szeme pilláit szenvedőn lezárta és a villamos csengő gombja után nyúlt.

Márta, a szobaleány lépett be.

Livia szinpadiasan, gögősen fordult Márta felé és szölt:

— Mondja meg ennek az úrnak, hogy oda-kinn tágasab... —

Márta ijedtében és zavarában lesütötte a szemét.

Holubár sápadtan, remegő ajakkal bámult Liviára.

— Kiutasítasz? — kérdezte hörögve. — El-ből a házból, a mely a te pénzedből, de az én szorgalmamból és tehetségemből épült?...

— Márta, a felöltömet! — szölt fagyosan Livia a szobaleányhoz, a ki sietve távozott.

— Éjjél előtt fel tizenkettő van. Most akar eltávozni hazulról. Hová? — kérdezte Holubár.

— Az előbb azért nem feleltem önnek, mert cselédek előtt nem szoktam veszekedni, — szölt Livia, — most pedig azért nem felelek önnek, mert többé semmi közöm sincs önöz. A mai nappal megszüntnek tekintheti házasságunkat.

— De a míg a nevemet viseli, — mondta Holubár, felelősséggel tartozik nekem. És nem engedem el ilyen későn hazulról. Sem szülei, sem rokonai nem élnek ebben a városban. Ilyen körülmények közt nem bocsáthatom el. Ha kell, erőszakkal fogom megakadályozni benne.

— Takarodjék ki a szobámból! — rivallt rá nyersen Livia és a szeme villámot szórt.

— Hisztérika! — kiáltotta Holubár magán-kívül.

A szobaleány felöltövel a kezében, megjelent az ajtóban. Az asszony egy szemvillanással magához intette és egy pillanat alatt bebújt a felöltőjébe.

— Hozzon kocsit! — mondta Mártának.

— Kétfogatút?

— Nem, egyfogatút.

A leány kiment.

— Minek kell önnek kocsit, a mikor az autója lenn van a színen? — kérdezte Ho-lubár.

— Kiméljen meg a kérdéseitől, mert úgy sem felelek rájuk, — szölt Livia. — Mi ezek után már csak ügyvédek útján érintkezhetünk egymással.

— De most már elég a tréfából! — csattant föl Holubár. — Ha komolyan gondolja azt, a mit mondott, akkor figyelmeztetnem kell arra, hogy a törvény engem fölhatalmaz arra, hogy

férji becsületesnek minden módon érvényt szerezzek. Azt akarja, hogy a rendőrséget hívjam?

Livia egy kis faliszekrényhez lépett, villám-gyorsan kinyitotta és a következő pillanatban egy kicsiny, de veszedelmes hatlövetű brown-ing feketét a kezében.

— Utat! — kiáltotta és fegyverét maga elé tartotta, a hogyan a mozgósínházakból és detektív-drámákból ismeretes.

Holubár szízfeszítette a kabátját, kitérta a mellét:

— Tessék!

Az asszony gúnyosan elmosolyodott: — Nevetséges!... Nem félti a poczakját?

A következő pillanatban a kezét, a melyben a pisztolyt szorongatta, Holubár ragadta meg irtózatos erővel, úgy, hogy a kis finom nő kacsóból kiserkedt a vér. Livia kiengedte a ke-zéből a browningt.

Az izgalomtól már nem tudott tovább állni a lábán. Leült egy székre és fojtott, gyilkosan dühös hangon mondta:

— Hiába! Itt őrizhet engem hajnalig vagy még tovább. Én kitarok! És mégis el fogok innen menni, ha ősszedül is mindjárt a ház!

Holubár még lihegett a földindulástól, de már észhez kezdett térni és szölt:

— Bocsásson meg, Livia, nagyon fölhevül-tem és nem tudtam, mit csinálok. Megbántam már minden szavamát és tettemet. Adjon rá módot, hogy jóvá tehessem mai hibámat, a melyet csak az elvakult feltékenységem magya-ráz. Kérve-kérem, maradjon itthon!

— Egy föltétellel, — felelte Livia valamivel nyugodtabb hangon, — ha az a Kóbor Kutya nevű egyén azonnal, még ebben a percében el-távozik házbólom.

— Bocsásson meg, Livia, nagyon fölhevül-tem és nem tudtam, mit csinálok. Megbántam már minden szavamát és tettemet. Adjon rá módot, hogy jóvá tehessem mai hibámat, a melyet csak az elvakult feltékenységem magya-ráz. Kérve-kérem, maradjon itthon!

— Egy föltétellel, — felelte Livia valamivel nyugodtabb hangon, — ha az a Kóbor Kutya nevű egyén azonnal, még ebben a percében el-távozik házbólom.

— Térjen magához, Livia, — mondta kérő hangon Holubár. — A vendégjogot ennyire megsérteni nem szabad. Holnap az egész világ rajtunk nevetne. Hová minden ilyenkor az az ember, a kinek nincs a világon senkije és sem-mije?

— Menjen a hajléktalanok menedékhelyére, a hová való, — felelte Livia. — Adjon neki egy koronát és dobjá ki!

— Még a hajléktalanoknál sem veszik föl ilyen későn!

— Eh, mit bánom én, hogy mi lesz vele, — fújta böszén Livia. — Itt nem maradhat egy pillanatig sem. Vagy ő, vagy én!

— Megígérem magának, Livia, hogy holnap szép szerével elküldöm Dávid Gábor barátomat. Addig legyen türelemmel!

— Eleget türtem, — makacszkodott Livia.

A szobaleány lépett be a szobába és jelen-tette, hogy az egyfogatú kocsit a kapu alatt vár.

— Várjon! — kiáltotta Holubár és kipanar-csolta a leányt a szobából.

— Engedjen utat! — mondta Livia arány-lag nyugodt hangon.

— Szó sincs róla!

Livia hirtelen talpra ugrott, mint a macska és egy pillanat alatt az ajtónál termett. Holu-bár azonban megelőzte. Így álltak a nyitott ajtóban egymással szemben, test test ellen,

egymás arczába meredve, egymás leheletét köz-velten közelről érezve... és Holubár fokról-fokra jobban érezte, hogy ez az asszony az ő számára az egész világot jelenti és hogy akár az élete árán is meg kell akadályoznia Livia távozását.

Elővette a pisztolyt, melyet felesége kezéből csavart ki:

— Ezzel vetek véget életnek, ha elmégy hazulról, — mondta az elszántság egyszerű és nyugodt hangsúlyával...

Éjjeli menedékhely.

Csárday Olivér vidáman füttyörészve érkezett haza a lakásába valamivel éjjel után. Vidám társaságból érkezett, enyhe pezsgő mámorban és fölötte rózsaszínűnek látszott előtte a világ. Az inasa már az előszobában megmondta, hogy egy úr vár rá az «irodá»-ban. Hogy ki lehet ez a kései vendég, azt Olivér nem tudta kitalálni.

Benyitott tehát abba a tágas helyiségbe, a melyet inasa irodának nevezett, de a mely volta-kép a «Pillér» szerkesztőségi szobája volt. Ké-nyelmes angol borpamlogokkal, modern búto-rokkal, csesebecsékkel, felsővilágítású villany-testtel ékes angolos izlésű «studio» volt ez. Az egyik bőrfoteutibban Kóbor Kutya szivarozott.

— Ah, kedves mester! — kiáltott föl Oli-vér, — minek köszönhetem ezt a szerencsét?

— Ne nevezze szerencsének! — mosolygott Kóbor Kutya. — Azért vagyok itt, mert hajlék-talan lettem erre az éjjelre. Oláné ő nagysága váltig ragaszkodott hozzá, hogy én a «Porcel-lán Hajlék»-ből tüstént távozzam. Nagy házi zivatar volt Oláhéknál. Én, megvallom, a kules-lyukon át hallgatóztam és mihelyt észrevettem, hogy az én jelenlétem a vihar magja, a saját akaratomból és bölcs belátásomból eljöttem. Még útiköltséget sem óhajtottam kérni Holu-bár barátomtól. Egyetlen fillér nélkül kerültem az utcára és azon töprengtem, hová menek-üljek...

— Ne folytassa, drága jó uram! — kiáltott föl Olivér. — Áldom a véletlen, a mely hoz-zám vezette. Holnapután jelenik meg a «Pil-lér» új száma rendkívül érdekes, dús tartalom-mal, de hiányzik az élről egy czikk, a mely az egésznek a karakterét megadná. Pedig volna témám hozzá, még pedig olyan, a mit én közöl-hetnék először a világgal.

— Mi az?

Ma délután a miniszternél, Korvin Ákos ke-gyelmes úrnál voltam vizitben és megtudtam, hogy kik lesznek a Pantheon tervezetének kül-földi jurorai. Ha e hir alkalmából öntől egy nagyszerű, nagyszabású, önnel kongeniális czik-ket kaphatnék a Pantheon terveiről... akkor...

Olivér a tárczája után nyúlt.

— Uram, — szölt Kóbor Kutya, — sokkal fáradtabb vagyok, semhogy írni tudnék most. Különben is csak egy éjjelre való ágyra és némi kis összegeg reflektáltam volna.

Csárday Olivér azonban leirhatatlan grandez-zával veti ki a tárczájából egy valóságos ezer-koronást, letette Kóbor Kutya elé és szölt:

— Ez lesz a honorárium! Kóbor Kutya kitérően felelt: — Mondtam már, hogy fáradt vagyok. — Holnap reggel is ráér a czikk, — szölt Olivér és erőszakosan Kóbor Kutya mellény-zsébébe gyömöszölte a pénzt.

— Ez az első ezerkoronás, a mit életemben láttam, — vallotta meg Kóbor Kutya, — és ezt is visszautasítom? Fenéket! Én úgyis csak olyan ide-oda rúgott kőzsa eb vagyok... — Ez már beszéd! — kiáltott föl jókedvűen Olivér. — Egyáltalán nem értem azt a hideg elzárkózást, a mit a részéről tapasztaltam, ked-ves mester. Én borzasztón könnyelmű és ked-ves fiú vagyok. Meg mernék esküdni, hogy szerfele szeretetreméltóság lappang bennem, hogy nem vagyok közönséges ember és hogy olyan nagy művész és kíváncsi gyermek, a mily-en önből leközik, csak érdeklődéssel köze-lelhetik felém. De ön nagyon szerény és félénk lélek, úgy, hogy kénytelen vagyok a társadalmi szokás fölragásával, mint fiatalabb ember fel-kinálni neked a tegeztést, bár idősebb vagy ná-lam. Ólelj a kőbledre, mintha kőbátym volnál, te nagyszerű, egyszerre bölcs és bolond Kóbor Kutya! Nem vetted-e még egyszer sem észre, hogy milyen hódolattal és csodálkozással nézek föl rád! Tanulni akarok tőled!

— Fialat barátom, — felelte Kóbor Kutya, — el akarok tekinteni tőle, hogy melyik az a való-ban kitűnő francia pezsgő, a mi oly sokáig megőrizi rózsás kedvedet és elfogadom a barát-ságot, mert erősen hiszem, hogy ez csak hasz-nodra válhat.

— Ha azt hiszed, hogy be vagyok csipve, — mondta Olivér, — nem jársz messze az igaz-ságtól. De nem a pezsgőtől vagyok berágva, hanem az élet borától! Hallatlanul jó napom volt máma. Délután Korvin Ákos kegyelmes úrnál voltam és így bánt velem, mintha a fia volnék. Vacsora után jókedvű társaságban zül-löttem és egyik barátom, a ki egyben titkos irigym, a bosszantásomra elmondta, hogy mit beszélnek rólam a jó társaságban. A vicez így hangzott: Korvin kegyelmes úr miniszteri szo-bájának két ajtaja van, egy nagy szárnyas-ajtó, a hová bemehet mindenki, a ki a minisz-teriumnál nem fog czélt érni, és egy piczi ajtó, a melyen egér sem tud beférni, de a kulcsa én nálam van és az én szavamra meg-nyílik. Ezt kellett nekem hallanom, az egykori kereskedőségének, a ki a külső köztemetői úton láttam meg a napvilágot. Bosszankodtam? Ellenkezőleg! Ujjongtam, diadalt ültem! És le-ültem utána kártyázni. Tíz olyan ezerkoronást nyertem össze rövid félóra alatt, mint a milyet mutatoba, a mai nap öröme néked adtam.

— Szeretetreméltó vagy, — mondta Kóbor Kutya félig meggyőződéssel.

— És hogy ne hídd, hogy piszkos üzletem-ber vagyok, még czikket sem kell írnod az ezerkoronásért, — folytatta Olivér. — Nagyobb terveim vannak veled. Szeretném, ha megnyer-hetnélek a «Pillér»-hez segédszerkesztőnek. A te finom, nemes, előkelő izlésednek való ez a lap. Ebben kitombolhatod hallatlan tehetségedet.

(Folytatása következik.)

FÁRADT EMBER PANASZA.

I.
Szemem nem kószál unott földi tájon,
Új szépségekre vágyakozva már;
Úr lett a lelkem fényen és homályon
S jaj! oly egyforma mindenik határ.
S miért a balga vágyódás az ürbe,
Ha önmagamba visszahullok én;
Új dallamért a lelkem mért hevülne?
S ha tovatin úgy-is: miért a fény?
Oh! világszeretem, te ősi ének:
Hódoljanak a boldogok tenéked,
A kiknek álma mind valóra vált;
Ám én a gyász leplede burkolózom,
Ki élettől is lassan elbűszöm
És megadással várom a halált.

II.
Szívembe vájt a némaságnak ökle:
Az ősi gyász s most szenvedek miatta;
A hangos öröm elhagyott örökre:
E mostohám az utamat kiadta.
Oh! némaság, te áldott ajkú bölcs,
Úgy-e, mindegy itt: sírni vagy kacagni;
Az én szemem, e rég érett gyümölcs,
Közönnyel néz már mindent: meg kell halni!
Oh! némaság, halál előfutárja,
Te jéghideg pánccél a szívemen:
Mégis csak véled szép a végtelen!
S mégis csak az a végtelenül árva,
Ki mosolygó, derűs arcot mutat,
S bekötött szemmel méri az utat.

Elek Alfréd.

A SZENT FOLYÓ.

Oh tűnő ifjúságom! komolyan
Ragyogsz felém e drága őszi esten,
Mint fülledt partja közt aranylik resten
Az elkanyargó tropikus folyam.
Éltemen át, e bánat-Indián
Lágyan viszed' halk csónak-napjaim,
Míg eleveznek rajtuk bánatom,
A sok bizarr pompájú indián.
Oh mennyi csónak és oh mennyi bánat
Terhét emelte már aranyló hátad,
Ó szent folyam, mond, nem vagy-e még fáradt?
Oh bár maradnál így még, ragyogónak,
Míg eljön értem majd az utolsó nap,
A mely után már nem indul több csónak.
Tóth Árpád.

A TORONYALJA-UTCZÁBAN.

ELBESZÉLÉS. IRTA KAFFKA MARGIT.

Csendesen típtek fölé egymás mellett. A gyalogjáró itt enyhe lejtővel kanyarodott, néptelen volt; besüppedt, fatáblásablakú házacskák előtt vitt el, — a petróleumlámpák is egyre ritkábban következtek és csak egy kis körben öntötték maguk körül sárgás, komolyka fényt aóra; hogy felszikkartott gyémántporosan a székérút, az árokszél, az iskolások apró jégtócsái, a zuzmarás akácok boglyas, kerek ág-koronája. Mentek, mentek és Gencs Tibor-nak egyszerre csak sikerült a csudálkozás.

Az, a mit mindig, öntudatlanul is, szinte a hivatásánál fogva keresett: hogy egy-egy percze fantasztikusnak, idegennek, hallatlanul különösnek érezhessen maga körül mindent; s önmagát messze-messziről, esereg-éjszakás rögtönösséggel idecsöppentnek, valónatú vagy régesrég-múltbeli vagy hiteltelenül távoli dolgok közé. «Ni, most én itt megyek, mendegélek egy irinkó-pirinkó kis város irinkó-pirinkó utcáján egy irinkó-pirinkó kis öreg nővel, egy zuzmarás, kedves vénkisasszonykával, a kit ma este látam először, a nevét se tudom; azt mondta, mutatni akar nekem valamit otthon és ni, milyen örömet követem!

Derűsen és hirtelen elgondolta a ma délutánt s a határai theat a patikáriusok vizit-szobájában, a hol pedig felszeg és kelletlen percei voltak az imént. Bolondság! Ma délután érkezett s az éjjel visszautazik innét; az ő számára igazán csak színházias szórakozás itt, e lehetetlen-nevű kis messi hegyvárosban minden: hogy az Anyos-olvasókör közönsége ma értetlenül és hidegen fogadta a verseit, míg a főbíró-kisasszony melodramás szavalatát zongorakísérettel, — Szép Ilonkát, — utána hevesen és tüntetően tapsolták. A literátus gyógyszerész, az Anyos-kör titkára, mégis el nem engedte a theatról s ő ott szokása szerint újra nem tudta humorosan élvezni, kívülről, felülről, a hogy hozza már illenék, apró dolgok és emberek iztelenségeit; fanyar volt, ideges, ellenségesen udvarias. Ámbár ez talán többet használt a presztizsének... ehh, nevetés! Itt?... Valami távoli és elfeledett unokánév, a kit ide hoztak férjhez, irt neki egy tájékoztatlan és felszeg levélkét, hogy ő már «olyan híres pesti író», hát eljönne-e a szent célra való tekintettel, mert hogy az egyetlen itt közmivelődési, de nagyon szegények, azonban elsőosztályú vasúttijegyre való előre elküldésének oda-vissza, — hálókocsira is számítva, ha úgy kívánja... És Gencs Tibor eltitkolta maga előtt hirtelen, büszke örömet, mert most először hívták vidékre így, noha már két verseskönyvet adott ki és bizonyos, még nem túl-népszerű, irodalmi társaságban tartják valámire. Sőt azt is eltitkolta maga előtt, hogy maga-emberségéből soha még elsőosztályú szakaszban nem utazott és hálókocsinak színét se látta idáig. «A kirándulás kedvéért, — vidéki impresszióért», — mondta szombaton délután a hivatalársainak a tizedik ügyosztályban, de a honorárium-dolgot nem érintette. Az öngúnyra való hajlam; s a humor általában kissé hiányzott belőle. «Hja, a pesti bohémek!» — mondta ma a kövér járásorvos; vállára veregetett és öblösen kacagott.

«Ugy-e, maguk odafenn örökösen csak lumpolnak, — színésznőkkel, — pezsgőben fürdenek?» — kérdezte a fitos elnök; hadarva, bizalmasan az arcába beszélt és apró, ragyogó babaszemével mindenáron «hatni» akart rá. A kisasszonyok is eleinte mindenfelét kérdezték; valami hirtelenkedő és konfidens modorban, a mi — úgy látszik — divatos itten és az előkelőség jegye. Többnyire frissek és csinosok voltak; némi egészséges és gúnyoska derível, kedélyeskedőn kellett volna bánnia velük, fesztelenül, joviálisan, — s elragadta volna őket. De ma valahogy nem volt ehhez igazítva a hangulata; tudja Isten, tán titokban valami enyhe és gyengéd biedermeier-romantikát vagy ilyesmit várt itten; nem foglalkozott-e a képzelete egy gondolkodó-szemű, forró és hallgatag szájú, nyulánktestű kis úri-leányval, a ki sokat van egyedül, sokat olvas,

ismerős az új irányval is, az övékkel?... Ezeket túlhangosoknak és túlságosan ludaes-káknak találta itt a vadrózsákkal himzett butortakarók és lombfűrészelt képrámák közt; untatták és megzavarták csacska és tapintatlan kérdezősködésükkel s mikor a kabátzebeit az előszobában kikutatták a verskéziratért és kaczagós, csúfolós kíváncsisággal, hangosan betűzni kezdtek belőle, kicsit tán udvariatlan is volt, majdnem rendreutasító és élesen szatirikus. Végre észrevették; a háziasszony ösztönös vendégjog-kultuszából segítségére sietett, de azért mindenki feszélyezve volt egy percig s ő idegen, idegen itt. A lányok tüntetőn kezdték a czimbalmot verni, a két gavallérral tovább hangoskodtak a maguk összeszokott, intimus módján, fesztelenkedve kacagtak és magyar nótát énekeltek. Gencs Tibor arra gondolt, hogy most egy negyedórátig mindenkép itt kell maradnia, bár igazán nem tudni, miért is fontos ez és olyan buta dolog!... Akkor tűnt fel neki a sarokban ez a furcsán kedves, enyhítő jelenség; egy elefántesontszinű kis francia nippé, egy fekete cipő, szomorokás-bájú kis öreg jószág, e stílusos, halk és gyengéd néni. Hőféhér, fémfényű, nagyon gondozott haját hogy is nem vette észre már előbb? Sokránézű, könnyű selymeiben különös, archaikus gráciával süppedt egy mély, barna fotelbe; aranygyűrűs, finom keskeny keze (át-látszó bőri, sok kis kék erekkel), picizt reszketegen emelte a theás-csészét, lassan szűr-csölgött és heratag, sápadt arczokájából előugró mély, árnyékos, gyönyörű szemével figyelmesen, komolyan nézegette az író. Valószínűleg jó ideje már; mióta csak a háziasszony felkelt mellette, hogy újra töltson a csészékbe. Gencs Tibor csendes léptekkel átment a szobán és mellé telepedett. «Ma jöttem és ma még elutazom, valóban konvenciótlan lehetek a patikáriusné zsurján!» — gondolta hirtelen magáratálva és a következő negyed-órán — jól érezte magát.

Most pedig együtt mennek itt és ez csakugyan... furcsa! A kanyargós kis hegyi utca, zuzmarás ág-bogú fák, enyhe és szomorgós fényű kis petróleumlámpások, besüppedt, havas házikók és esend. Milyen távoli vagy réges-régi, különös dolog ez és hogy ők most mennek itten! Hogy is csöppent ide?... — Ne menjen ott a szél! Arok van ott és nagyon sikos! — szolt rá halkán a társnője és könnyedén megérintette a karját. Mintha ő is álmodozásból ébredt volna; hiszen már jó ideje ballag ott a szél. Most közelebb egymáshoz mendegélték. — Tehát Szunyogh Katinka a neve nagyságodnak? — kérdezte Gencs komolyan. — Így hívnak, képzelje, még most sem Katalinnak; és nem mondják: néni, hanem: néni! Azelőtt úgy emlegettek: az elnök Kató, — a boldogult apámról, — vagy tánczos Katónak csúfoltak... jaj, de mit beszélek, az úgy harmincz esztendővel ezelőtt lehetett! Akkor híres szép bálok voltak még itten, azóta de sok kedves familia kiholt, elszármazott. Nagy idő is... csak én úgy el-elfelejttem! Maga még összesen sincsen harmincz, ugy-e, író úr? Oh, dehogyan is... huszonötnek nézem. — Nem téved nagyságod. De nem ezen múlik!

— Ez valószínű, kérem! Én valahogy mindig külön kell, hogy eszembejuttassam: az Istenért, túl vagy az ötvenen, egy kicsit ünni illenék már az ügyet, mint a többiek. Hisz a mostaniak, a «fiatalok» dolga nem is nagyon érdek, ez igaz; néha idegesít, hogy ők is itt vannak és ez a világ nekik is világuk. De a régi dolgok, Istenem, mintha tegnap lettek volna; és a ki ugyanabban a városban éli le az életét, azt megcsalja az idő. Fiatalkori, esendes imádóm, tánczosaim ma öregurak, házas családapák, aglegények; néha látjuk egymást társaságban, beszélgetünk; ebben azért még ma is van valami érdekes! Maig is tisztelőim ők, — szép, csendes időben néha erre

veszik a sétájukat a Toronyalja-utczába és fel-köszönnnek az ablakomra, mint régen. Azt hiszi, ilyenkor már az ilyesmi nagyon mindegy? Ne higgye?

— Nem hiszem én, kérem!
— Tán épen az ilyesmi nem, az ilyen lánydolgok! Mert hisz harmincz évvel ezelőtt sem volt egyéb, nem is kellett több sohase! mint ilyen kis nézések, köszöntések, beszélgetés valami őserősnél vagy hogy estennet valaki hazakísért. Ez meg holtig megmarad. Nem untatom?

— Kitinően érzem magam.
— Persze, hiszen mondta, hogy szívesen felkísér. Furcsa ez is, látja, a hogy ma magát néztem!... Majd meglátja!...

— Nagyon furcsa! — hagyta rá Gencs Tibor, magának is váratlanul korrekt jó-hiszeműséggel és komolyan lépkedett a Szunyogh Katinka oldalán.

— Milyen lehetett harmincz évvel ezelőtt? — kérdezte egyszerre; őszintén eltűnődött és valahogy nem érezte ezt udvariatlannak.
— Majd a magam fényképét is megmutatom, — nemsokára otthon vagyunk.

... Gazdag vajjon? — jutott Gencs eszébe hirtelen, ki nem kutatható kapcsolattal vagy czélzattal. És újra hallgatott.

— Ez az a ház, itt vagyunk. Nagyon régi épület, a Rakóczy fejedelemé volt még, gondolja csak! Nézze ezeket a mély bolthajtásokat a folyosón; csak rosszul világítanak este. Itt, az emeleten megüink végig!... Most várjon itt a két ajtó közt, a mig lámpát gyújtok.

Gencs ottmaradt. Az öles, régi falban a dupla ajtók köze igazi kamarácska. A falára fogast akasztottak, az egyik fele, a bal ajtószárnyak közt, battisztüggönyvel elrekesztve; kellemes pézsmák és finom mosdószappanok illata érzett onnét. Gencs egy újjával eltolta a függönyt, oly önkénytelen volt az a mozdulat s a folyosó lámpása ép ideszolgált... Alacsony hársfászekén arjás, fehérmasz mosdólavort látott benn s az ajtófélféhez erősített fapoleczokon toiletté-szereket, a felsőn egy spiritusz-gyorsfőzőt, kávé-szék, theakannát, néhány vakítóan tiszta apró tejeslábat.

«Nem vagyonos!» — gondolta és szeliden elmosolyodott.

— A lámpa ég, parancsoljon! — szolt rá a már oly ismerős, barátságos női hang. Annyi nyugalom volt ebben az egyszerű hívásban.

— Igen, a kabátját itt méltóztasson hagyni; itt az ajtók közt, ez az előszobám, látssa! A függöny megett a kávéfőző konyha. Így aztán az igazi előszobáskát is szálonnak rendezhettem, mert csak egy szobában lakom, látssa! De ez is elég gond, hogy mindig kedvem szerint tiszta, rendes legyen. Parancsoljon!

— Milyen jóleső ide belépni!
Az «igazi» szoba tágas volt; barátságos, disztügvált, asszonyos, és fényűzően, vakítóan tiszta minden: az ablakok keményre vasalt hó-csipkefüggönyei, a himzett terítőcskék, a selyem dívánpárnák, a fényezett bútorok tükörsima lapja. És kedves, jószágú meleg volt e vastag falak között.

— Milyen szép itt.
— Igen, az apám házából, a mikor meghalt szegényke és mindent eladtunk, ide menttettem meg a legjobb holmikat mégis. Gondolja, egy olyan nagy házból, a mi ért valamit, egy-egy formásabb régi darab, a mit szerettem, és harmincz esztendeje lakom bérben ezt a szobát, azóta vannak körülöttem így és nincs egyéb dolgom, mint hogy csiszoljam, rendezgessem a régi dolgaimat. Foglалjon helyet, azonnal, csak hadd pihenek egy percig! Gyönyörű kis empire secretaire előtt, nagyöblű karszékebe süllyedtem és mély, sötét, megindítóan kedves szemekkel komolyan, tartósan és fesztelenül nézte az író. Kicsit mintha ingatta volna is kis sovány fejét, a fémfényű ezüst hajkorona meg-megcsillant a függőlámpa

Wekerle Sándor a Műcsarnok lépcsőjén.

Benczúr Gyula a Képzőművészeti Társulat igazgatói, Jendrassik Jenő, báró Forster Gyula és Wagner Géza társaságában.

enyhe fényében. Gyönyörű, halvány kezéről visszahullt a sok fekete selyemcipke, a hogy hervadt és hegyeske állához emelte és újjai közt apró kulcsomót szorongatott. «Olyan, — gondolta Gencs, — mint egy nagyon bájos, nagyon légies, gyengéd és előkelő, kicsit degeneráltan finom szépségű ifjú nőnek nagyon gondosan kikészített csontvázaeskája. De Isten ugye, még így is kedves!»

Csend volt egy kicsit; egy kis malachitból való lábas óra ketyegett halkán az íróasztalka polezán, érczesen és kicsit rekedten, óvatosan, mint egy gyengécske szív verése. Szunyogh Katicza megnézte az órát.

— Nem akarom sokáig tartóztatni; a féltéshez még kényelmesen kiér. Csak megnézi...

Az egyik parányi kulcsocskát kinyitotta a secretaire apró oldalajtaját. Apró rekeszfalat tolt félre, aztán felfelé nyíló ajtócska zárjában forgatott meg egy másik kis ezüstkulcsot. Picziny, titkos fiókokskák tüntek akkor elő; Katinka előhúzgálta őket.

— Nézze meg; — mondta gyengéd élénkséggel, magához intette a vendéget és egy kicsiny, régi arczkép volt a tenyerében. — Nézze meg jól kérem a homlokát, a szemét különösen! Szokott maga néha tükör előtt állni?...

A Műcsarnok nagyterme, a hol a jubileum lefolyt.

BENCZÚR GYULA JUBILEUMA. — Balogh Rudolf felvétel.

Gróf Andrássy Gyula Benczúrral távozik az ünnepről.

SZÍNHÁZAK

Macbeth, a Nemzeti Színházban. — HERCZEG FERENCZ: Az ezredes, a Magyar Színházban.

Néhány év előtt még Shakespeare hódító és közönséget vonzó író volt a Nemzeti Színházban, úgy látszott, a közönség felfedezte magának, megtanulta élvezni szépségeit és levonni műveiből a maga számára a benne rejlő élet-értékeket. A kik ekkor örömmel nézték ezt a jelenséget s közönségünk kulturális színvonalának emelkedését vártuk tőle, ügylátszik, csalódtunk, mert az érdeklődés hamar megcsappant. A mi közönségünk is belejutott abba az áramlatba, a mely rettenetes pusztítást végez a modern drámairodalomban s szinte évről-évre lejjebb szorítja a színpad színvonalát, a múlt nagyszerű műveit hideg közömbösséggel nézi, a modern írók nagyobb erőfeszítéseit, a modern drámai forma keményítésére való törekvéseit a legjobb esetben az erkölcsi siker kétes értékű jutalmában részesíti s viszont alacsony színvonalú, merőben szórakoztatásra berendezett dolgokat dédelgető kedvességgel fogad. Nagyon veszedelmes korába kezdünk érni az irodalomnak és a színpadi művészetnek. A mai ember annyira el van foglaltva az élet gondjaival, idegrendszere annyira fáradt, mire a szórakozáshoz hozzájut, hogy könnyben, színházban irtózni kezd mindentől, a mi csak valamelyes szellemi erőfeszítést kíván; nem művészi élményeket keres az irodalomban, hanem olyan mulatságot, a mely kellemesen pihenteti napközben folyton túlfeszített idegrendszerét. Az amerikanizmus, a mely a gazdasági, sőt a társadalmi életben is mind nagyobb tért hódít, behatol a színpadra is és azzal a veszedelmmel fenyeget, hogy amerikai mintára a bohózkodás színvonalára süllyeszti azt az intézményt, a mely arra volna hivatva, hogy az emberiség nagy és mindenek között leghatásosabb iskolája legyen s a tömegeket bevezesse a magasabb rendű kulturális értékek élvezni és érteni tudásába. A mozgófénykép hatása is ez idő szerint ezt az irányt szolgálja, a mai mozgófénykép, még nem tudja a saját, természetének megfelelő formákat természetesen és tudatosan kialakítani, formáit és eszközeit a színháztól kéri kölcsön és pedig a maga külsőséges természeténél fogva a színház alantasabb, selejtes minőségű termékeit veszi mintául, vagy egyszerűen átveszi. Az általános mozdíráma ma körülbelül azon a színvonalon áll, mint a legalacsonyabb rendű színházi termékek s példátlan sikere — sok esetben láttunk már s némely esetekben rá is mutatunk — a színpadi irodalmat is veszedelmes versenyre esábitja. A színházak is kénytelenek ennek az általános iránynak meghódolni s olesó-fajta bazár-áruval kiszolgálni a közönséget, addig, a míg rá nem jönnek, hogy a mozgófénykép ellen az az igazi védekezés, ha mennél jobban különbözni igyekeznek tőle, mennél különbek akarnak lenni. A nemesebb drámai művészet jóformán teljesen az állami színházakra marad s ezeknek effajta produkciói is kezdenek afféle hivatalos jelleggel kapni, a közönség tudomásul veszi, hogy a színház kötelességet teljesít velük és nem törődik az egész dologgal. A *Macbeth*, melyet vagy tíz esztendeje nem láttunk magyar színpadon, most teljesen új betanulással és rendezéssel, a színház legjobb erőinek közreműködésével került vissza a Nemzeti Színház műsorára, szinte újdonságként mehetett volna és első előadásán sem tett meg teljesen a nézőtér, hiányzott az érdeklődésnek az a feszültsége, a mely a színpadot és a nézőteret egy egységbe foglalja össze.

Pedig ez az előadás minden egyenetlensége mellett is a Nemzeti Színház legérdekesebb előadásainak egyike volt. *Márkus Emiliát* láttuk egészen új szerepkörben, mint lady Macbethet, olyan hangokat kaptunk tőle, a melyeket még soha. A lényében rejlő heves szenvedélyesség, a melyet oly nagy sikerek között láttunk lobogni, most új formában, neki egészen szokatlan karakterből szólalt meg, a rettenetes becsvágyú, féltelmes és ri-

deg lady Macbethből, a kiből minden aszszonyiságot kiirtott az ambíció egyetlen, mindenek felett uralkodó szenvedélye. Shakespearenek talán ez az alak a legnagyobb szabású, leghatalmasabb vonalakkal megrajzolt asszony-alakja, a mely legközelebb áll végzetes férfi-alakjaihoz, — máskor mindig a szerelmes asszonyt, a hajlékony, lágy, a sors karmai között erőtellenül vergődő nőt, vagy a méltóságos anyát mutatja meg, — ebben az alakjában a megéra-típushoz fordul s minden idők legvéresebb kezű asszonyát rajzolja meg. Szerelm, odaadás, asszonyi ellágyulás teljesen hiányzik belőle, egész lény a királyi becsvágy egyetlen hajtóerejében központosul. *Márkus Emilia* eddigi sikereit éppen az ellenkező póluson aratta, az asszonyiság, a szerelmi szenvedély ábrázolásával s művészetére új hűrt kellett feszítenie, mikor a skót királynő alakját kidolgozta. S művészetének sokhúru gazdagságában gyönyörködhetünk; a nagy feladatot nagy hatással oldotta meg. Meg tudta értetni lady Macbeth ambíciójának szenvedélyességét, minden egyebet magával ragadó erejét, a király-gyilkolás jelenetében elmondhatni róla: fölemelkedett Shakespeare intenciójának magaslataira. A lakoma-jelenetben kissé elhalványodott ugyan az alak, de a végén, megőrülésében — a mely már közelebb van a neki megszokott stílhez és technikai eszközökhöz — megragadóan mutatta meg a túlfeszített akaratnak végzetes feloldódását. Játéka nem mindig egyenletes, nem fejez ki mindent egyenlő biztonsággal, mégis a legérdekesebb, leggazdagabb művészi produkciók sorába tartozik.

Mellette *Ivánfi Jenő* állott, mint Macbeth. Szemelláthatóan eredeti, új felfogásra törekedett, gondolatban érdekesen, nagy tudatossággal dolgozta ki a szerepet, de a kifejezés formáiban nem tudott elméleti elgondolása színvonalára jutni. Emberivé próbálta tenni Macbethet, megmutatni, a mi benne lágyabb, rokonszenvesebb vonás: a tételődést, a becsvágyával való küzdelmet, a lelkiismeretnek szavát, a mely az asszony szenvedélyének igérete alatt mind halkabb lesz a gyilkosság előtt és a fúriák egész orkesztrumával bőszen fel a gyilkosság után. Ebben az igyekezetében azonban félrebillentette az alak egyensúlyát, elrejtette azt, a mi benne elszánt, kemény, bőszen asszonyával egyező; gyöngé, töprengő, rémüldöző, egy-két helyen majdnem pipogya Macbethet mutatott. A mit a Shakespeare megértő dramaturg elgondolt, azt a színész nem tudta kellően megcsinálni.

A rendezés munkáját azonban *Ivánfi* nagy gondossággal, hozzáértéssel és művészi ízléssel végezte. Mindenütt meglátszik a nagy tanulmány: az első felvonás skót tájképei, a második felvonás színtere, Macbeth vára magukon viselik a félreérthetetlen lokális jelleget; ezeket a képeket a darab hangulatának tanulmányozására tett skótországi útjáról hozta magával s nyilván meglevő tájak és meglevő vár képeit adja a színpadon. A képek, a melyeket kapunk, beletalálnak a tragédia hangulatába, megértetnek sokat a komor, viharos történetből, a mely keretükben lezajlik. A hova a rendező keze elért, ott mindenütt megtaláljuk a nyomát. Sajnos, hogy nem ért el mindenüvé s különösen nem volt módjában kellően dirigálni a színészek játékát. A legtöbb színtelenül, szinte kelletlenül játszottak; az erdei jelenet *Malcolm*, *Macduff* és *Rosse* között szinte elviselhetetlen volt, *Beregi* és *Bakó* szinte versenyeztek, hogy melyik tud érthetlenebbül beszélni s melyik tudja jobban elfacarni a magyar nyelv szavait.

Bizonyos tekintetben meglepett, hogy milyen jól szavallható és hatásos a *Szász Károly* fordítása. Shakespeare-fordításunk ellen az utóbbi időben sok hang emelkedett s részben jogosult is, az egész magyar Shakespeare átdolgozásra, sőt itt-ott teljesen új fordításra szo-

rul, de a felújítás munkáját okkal-móddal kell végezni, mert sok jó is van benne s egy kis régiesség, avultas nyelvi fordulatok nem ártanak ott, a hol egy sokszázados mű fordításáról van szó.

A szeretetreméltó szélhámos *Herczeg Ferencz*nek kezdettől fogva kedves alakja. Az az emberfajta, a mely nem csinál igazi gonosz-ságokat, csak csínyeket, nem egészen romlott, csak inficiált, — alapjában véve inkább léha, mint erkölcselen, s csínyjeit bizonyos szeretetreméltó bonhomióval csinálja. A mi társadalmunk, a melynek legkiválóbb vonásai közé tartozik az erkölcsi felelősségérzés hiánya, szép számmal termi az efféle alakokat. *Herczeg Ferencz* jó szemmel kapja ki őket a magyar levegőtől. Fiatalkori legnépszerűbb alakjai, mint pl. a *Gyurkovics-lányok* és *fiúk* is, enyhébb formában bár, de ebből az emberfajtából valók. Későbbi korában, mikor ítélete komolyabb lett és főleg mélyebbre szállott a magyar társadalom titkaiba, szigorúbban ítélte róluk, de szatirájának szíjjostorával nem nyúlt hozzájuk soha, legfeljebb könnyű nádpálcát suhogtatott felettük. Alapjában véve mindig valami ironikus öröme telt szeretetreméltóságukban, elmésségükben, határtalan könnyelműségükben, gyerekeknek látta őket, a kiknek sohasem nő be a fejük lágya s a kiknek felelőtlen léhasága, mindig a pillanatnak és a pillanatban élő könnyelműsége, minden megállapodott erkölcs nélkül valósága csak olyan, mint az éretlen diákokégek kamaszos vásottasága. Van valami fiatalos frissesség benne és valami ezinismus formába bújó őszinte közvetlenség, a mi rokonszenvesebbé teszi őket a polgári erkölcsök világrendjét agyontámogatók képmutatásánál.

Herczeg új darabjának, *Az ezredes*-nek is ilyen a hőse. Az egyedüli rokonszenves alak a darabban. Mellette az amerikai lány, a lélekmentő liga elnöknője, minden leányos szerelmessége mellett is nevetséges sznob, az amerikai Huszti egy felgazdagodott vén csirkefogó, a hazai Husztiak pedig, pénzért a legaljasabb dologra is képes férfiak, minden férfira rábukó, tyúkeszű nők olyan erkölcsi posványt jelentenek, melyből az ezredes (egy csirkefogó-banda ezredese) úgy emelkedik ki, mint valami kócsagmadár. Nyilvánvaló, hogy az írónak, ha rokonszenvesse, tehát érdekessé akarta tenni főalakját, erősen a karrikatúrába kellett játszani a többi alakokat. *Herczeg Ferencz* egy vidám estére — mint mikor a szolid ember is megenged magának egy kis kirúgást a hámból — lelépett a polgári erkölcsi rend pódiumáról és elmulat a visszajárának képeivel. Csak ki akarja mulatni magát, egyéb igényeket nem támaszt s a publikumot is csak egy estére való, következmények nélküli mulatságra hívja. Afféle könnyű darabot akart írni, abból a fajtából, a mely — mint a flirtelő fiatalok — egy kicsit kaczerkódni akar a lazább erkölccsel s mivel az erotika teréről tudatosan távol marad, megnyeri még azoknak a bocsánatát is, a kik — mint néha akadémiái és egyéb tekintélyes fórumoktól jövő bírálatokból tudjuk — az efféle kaczerkódás ellen összeráncolt homlokkal szoktak tiltakozni.

Herczeg mulatságos és vidám komédiáját mulatságosan és vidáman játsszák. *Z. Molnár* adja a legjobb figurát, *Csontos*-nak is mind igazabb lesz a humoros vénája, *Aczél Ilona*, *Báthory Gizella* és *Nagy Teréz* is kihozzák szerepeikből mindazt, a mit az író beléjük szánt. Az előadás talán kissé karikatúraszzerűbb a kelleténél, talán a rendezés hangsúlyozza jobban a torzított vonásokat, mint a hogy az író elgondolta, de a tempója friss és fordulat, megvan benne az, a mi *Herczeg Ferencz*-nek egyik fő ereje: a verve.

Schöpflin Aladár.

Lady Macbeth (Márkus Emília) és Macbeth (Ivánfi Jenő) a II. felvonásban.

Lady Macbeth (Márkus Emília) és Macbeth (Ivánfi Jenő) a III. felvonásban.

A MACBETH ÚJ ELŐADÁSA A NEMZETI SZÍNHÁZBAN. — Jelfy Gyula főlétrételei.

A csavargó (Csontos) és a Konzerv-Huston (Körmeny) az I. felvonásban.

A Huszti-lányok (Aczél Ilona és Báthory Gizella) a II. felvonásban.

AZ EZREDES, HERCZEG FERENCZ VIGJÁTÉKA A MAGYAR SZÍNHÁZBAN. — Jelfy Gyula főlétrételei.

Kagosima. Útrészlet a tengerparton.

A JAPÁN POMPEJJI.

Londonon keresztül kaptuk az első híreket a japán tűzhányónak, a Szakuradsimának borzalmas kitéréséről, mely még Japánban, a vulkánok igazi hazájában is szokatlanul katasztrófális pusztítást vitt végbe. A szűkszavú hír olvasásakor első gondolatom az volt, hogy a tűzhányó kitérésének bizonyára áldozatul esett Kagosima is, az a kedves, szép város, melyben olyan szép napokat töltöttem. Másnap olvastam is már Kagosima pusztulásáról.

Japán valóban a vulkánok hazája. A szigetbirodalom joggal viseli ezt a nevet, mivel 178 tűzhányó hegye van, melyek közül 62 ma is működő vulkán. Ez a magyarázata annak is, hogy Japánban alig múlik el olyan nap, melyen az ország valamelyik részében ne jelentkeznék kisebb-nagyobb fokú földrengések. Ezeket a földrengéseket annyira megszokta már a japán ember, hogy nem is igen hederít rá, ha meg-megreng lábait alatt az anyaföld. A gyakori földrengések miatt építik Japánban olyan könnyed, hogy úgy mondjam, kártyavár módjára a házakat is, melyek tulajdonképpen csak gerendából s papírból állanak. Ez az építkezés a legjobban ellene tud állani a rengéseknek, míg a tömör tégl- és kőházak minduntalan rombadülnének a nyugtalan talajon.

Földrengés, tengerrengés, az utóbbit nyomom követő, a szárazföldre nyargaló félelmetes tengerhullámokkal, tűzhányó kitérés és tájfunok azok az elemi csapások, melyektől úgyszólván állandóan remeghet Dai-Nippon népe. Még az évszázadok óta pihenő tűzhányók közelében sem érezheti magát biztonságban, mint azt a Bandaisan példája mutatja. Egészen a csúcsáig fával volt már benőve ez az évszázadok óta pihenő tűzhányóhegy, csupán a lábánál fakad-

méltek jöformán, mikor viharebességgel hatalmas tengerhullámok nyargaltak feléjük a parttól, melyek néhány pillanat alatt borzalmas pusztulást okoztak. Azok, a kik túléltek ezeket a pillanatokat, mesélik, hogy hatalmas farként törtettek ki a szárazföldre a 15 méter magas hullámok, elseperve maguk előtt házakat, fákat, embereket, állatokat, hogy azután épen olyan erővel visszadorják őket a tengerbe. Néhány pillanat alatt 7600 házat sepertek el és 27,000 ember életét oltották ki ezek a hullámok. A Szakuradsuma kitérése és a tengerrengés néhány pillanat alatt végezhettek a szerencsétlen Kagosimával is. Mélységes gyász borult Szatszumanak, az istenáldotta, szép tartománynak, kedves fővárosára. Megsemmisült, eltűnt vele egy kedves, szép zuga a szép Japánnak. Megrendülve vettem a hírt s szinte nem akarom elhinni, hogy Kagosima, a büszke számuiraik szűkebb hazája, a hol a cseresznye-virágos, poétikus temetőben nyugszik a legnagyobb számuiraivadéka, a nagy Szaigó tábornok, a szatszumi fölkelés vezére, hívei között, az a város mely az oroszverő nagy admirálist, Togót adta a hazának, az a Kagosima, hol a híres szatszuma-porzellán készült, nincs többé. Szomorú érzéssel lapozgatók naplóm-ban, földéve emlékezetemben a Szakuradsuma lábánál töltött bájos napokat. Tempi passati!

Kyusu legdélibb részén, a meredek Kaimon-dake tűzhányónak, a szatszumi Fuzsijamának a tengerbe nyúló lábánál kanyarodott be hajónk a hatalmas kagosimai-öbölbe. Négy órát tart még innét az út az öböl végén elterülő Kagosimáig. Alapos záporosó fűrésztötte meg néhányhajónkat s csak akkor tisztult ki az a csodás kék japán ég, mikor már elértek az öböl legbelső részén álló szigetet, illetve az azurkék tengerből merészen kiemelkedő 1200 méter magas tűzhányóhegyet, a Szakuradsimát. Mintha egy színházi függöny rejtette volna el előlünk az utolsó pillanatig a pompás hegyet. A tűzhányó kékes színű kúpjával szemben, zöld hegyek aljában, bájos déli vegetáció közepe tereül el nagy félkörben Kagosima, Japán legtermékenyebb tartományának, a japán Rivierának, Szatszumanak a fővárosa.

A ki nem látta, el sem tudja képzelni ennek a vidéknek a pompáját. A karesú pálmák között magas fenyőket, terebélyes koronájú kámfarfákat s ezernyi virággal borított kaméliafákat látunk. A kryptomériáknak fekete lombjától, a bambuszok világoszöld lombzatáig megtaláljuk itt a zöld színek minden árnyalatát s ebből a mesés környezetből világítanak elő a cseresznyefák milliányi rózsaszínű virágaikkal. Valóságos tündérkert, igazi paradicsom. Kagosima kékesszürkés cseréptetői felett messzire kimagaslik a nagy Buddhatemplomnak merészen ívelt, meredek teteje. A város feletti hegyoldalon, ott a hol a legnagyobb rózsaszínű foltot látjuk, ezernyi virágzó cseresznyefa alatt alussza örök álmát a nagy Szaigó, hős vitézeivel.

A Szakuradsuma tűzhányó Simadzu hercege parkjából nézve.

Kagosimának feltűnő széles utcáin lépten-nyomon iskolásfiúkkal s leányokkal találkozunk. Kagosima ugyanis valóságos iskolaváros. A körülbelül 70,000 lakosú városban mintegy tízezer fiú s háromezer leány látogatja az iskolákat. Néhány nagy középiskola, felső kereskedelmiiskola, leányiskola és tanítónőképző intézet van a városban. Valahányszor a partra lépünk, egész sereg tanuló vár már kint reánk, kik mind vezetönkül ajánlkoznak. Elvisznek a nagy Szaigó meg Togó admirális szülőházaihoz. Ez még csak az idillikus városrész! Pálmák s aranysárga gyümölcsessel megrakott narancsfák alatt, csinos kertek között haladunk, melyeket nyírott bambusz- vagy fenyősövény kerít, az utca két oldalán pedig kristályvízű patakocskák csörgedeznek...

Megtekintettük persze az öböl partján álló érdekes porzellángyárat is s azután mindig szorosán a tengerparton, pompás sima úton gördültek emberhúza kocsiink, a sziklába vágott szép úton, melynek szélén itt-ott egy-egy festői görbefenyő nyújtogatja ágait a tenger kék tükre felé, mellette festői japán kőlámpás s egy kis Buddha-szobor előtt virág s illatos füstölőpálczikák. A másik oldalon meredek sziklafal, melynek szédítő ormáról bizarr formájú öreg fenyők eregetik le ágait. Ezen a szép helyen, őserdők borította hegyek lábainál, az ultramarin tenger partján terül el Simadzu hercege parkja. A legszebb park, melyet Japánban láttam. A park minden részéről jól látni a vele szemben a tengerből merészen kiemelkedő tűzhányót, a Szakuradsimát.

Merész, szerpentinekben vezető, keskeny hegyiösvényen kapaszkodtam a parkból föl a meredek hegyoldalon, szép vízesések mentén. A Szakuradsuma minden lépésnél még magasabban emelkedett ki a tengerből. Megállók. Lábam alatt nagy lila szőnyeg terül el, a leg-

sötétebb, de teljesen illat nélküli milliányi ibolyából, míg odább csodás szépségű fehér iriszek virítottak a hegyoldalon. A hegy csaknem tiszta horzskából áll, mely városánál a hegytetőre s lábaim alatt láttam a tengert, a szép parkot, egész Kagosimát s szemben velem egész ngy-szerűségében a Szakuradsuma vulkánt. Egyike volt ez legszebb sétáimnak, melyet a szép Japánban tettem. Ezeket a szavakat találok naplóm-ban erről a vidékről följegyezve.

Csodálatos érzés vesz erőt rajtam, mikor most végignézek a Kagosimában fölvert fényképeimen. Mindaz, a mit képeim mutatnak, eltűnt volna lehát már a föld színéről? De eltűntek, megsemmisültek valószínűleg a Kagosimára vonatkozó összes fényképek is, mert a könnyörtelen láva és a forró hamu betemette, felperzselt az egész várost s vele együtt az ottani fényképezőket is műtermeikkel s képeikkel egyetemben. Tudni kell, hogy Kagosima zárt kikötő volt s csak külön engedéllyel lehetett oda idegen hajónak, mint a milyen a miénk is volt, betérnie. Kagosima nem feküdt a globetrotterek országútján s ezért csak nagy ritkán vetődött oda valaki a Japán beutazó turisták közül, legfeljebb az ilyen ritka utazók által felvett képek létezhetnek már csak egy-egy privát albumban, mert Yokohámában, Tokióban s Kóbéban, hol úgyszólván Japán minden részéről vásárolhatott magának az ember szép fényképeket, Kagosimáról s egyáltalában Szatszuma tartományról egyetlen kép sem volt kapható.

Milyen kár a szép nagy Buddhatemplomért, meg a nagy Szaigó emlékének emelt, tiszta sintó stílusban épült pompás templomért, melynek rózsával fedett, hajlott tetejét a legszebb kryptoméria fából faragott, hatalmas hengeres oszlopok tartották s a nap sugarai szípkörzava

játszadottak az oszlopok és a tornácok gazdag aranybronz veretein. Búcsúzkodó iskolatársnők csoportját örökítette meg épen a templom lépcsőin egy fényképező, mikor egy szép reggelen ott jártam. Micsoda jókedv uralkodott a reményteljes fiatal leányok között, a kik készültek már a hazautazásra.

Láva és hamu borítja már a város feletti Siroyama hegyet is, melynek csúcsán egy fának dölyve élvezte két évvel ottjártam előtti páratlan kilátást a mikádó megszentelt személye. A császárt istenítő japánok lézkerítésével vették körül azt a fát, hogy más halandó ne érinthesse a császár által érintett fát. Nem is fogja azt már érinteni ember soha. Ennek a hegyoldalon jól gondozott sétáutjai mindig telve voltak vidám, a szép természetet élvező emberekkel; itt játszadoztak a gyermekek, itt eregették színes papírsárkányait. Talán így volt ez a katasztrófa napján is! Vastag kő- és hamuréteg alatt pihennek immár a vagyont érő csodás szatszumavázák és edények is. Nem is igen fognak azok valaha újra a napfényre kerülni, mint a hogy feltámadt annyi évszázad után Pompeji. Kagosima helyén ugyan hiába rendeznének ásátásokat! Mint a szalma lobbanhattak lángra s enyészhetek el pillanat alatt a fából s papírból épült házak és templomok. Legfeljebb ha a nemzeti kegyelet megkezesi egyszer nagy fiának, Szaigónak sirkövét, de Kagosimára nem igen vár feltámadás, csak azoknak az emlékezetében fog már ezután élni, a kik látták valaha ezt a bűbajos fekvésű várost. Japán pedig igaz szível gyászolhatja azokat, a kiket ott Szatszumában a legjobbak, a legszebbek közül elvesztett. Kagosima nem csak a testileg legnagyobb s legszebb japánok hazája volt, de kagosimai származású volt nem egy Japán igazi nagyjai közül is.

Dr. Bozóky Dezső.

Szaigo hírneves tábornok emlékének szentelt sintó templom Kagosimában.

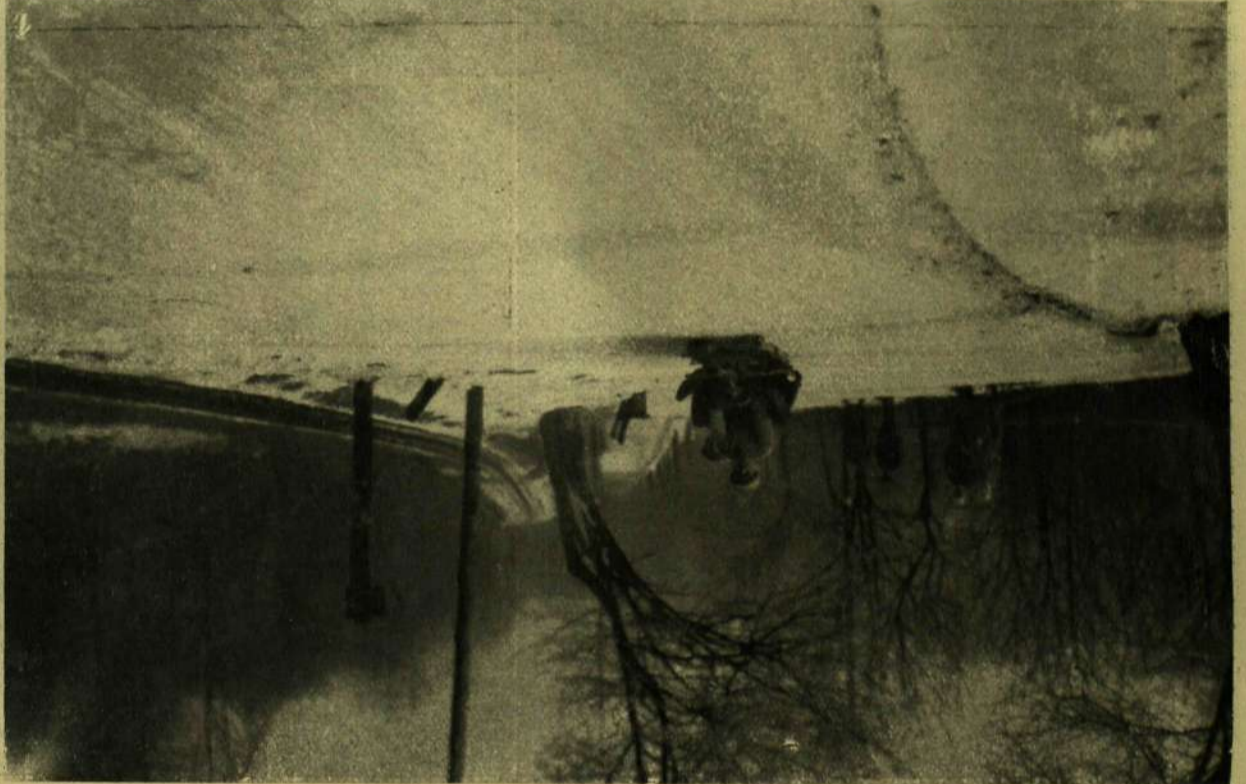

Szaigo temetőjének bejárata Kagosimában.

Kagosima városa, mely a vulkán-katasztrófában elpusztult.

1. Rédi pályán a fogaskerekű vasút mellett. — 2. Útban a pályára. — 3. Hódítók a Normafa fölötti platon. — 4. Az Anna-kápolnánál a Svábhegyen.

1. Indulás a Zugligetből. — 2. A Dismófő mellett. — 3. Skizók a Normafa alatti lejtőn. — 4. Telemark-fordulást gyakorló skizó a Normafánál.

„OBERON.”

A M. Kir. Operaház ujdonsága január 29-ikén.

Epen a mult heten elevenítették fel Monte-Carlo operaházában Rameau régi-régi darabját: a *Hébé annepi* című dalművet, teljes sikerrel; kritika és közönség — s milyen művelt közönség! — őszintén és nagyon élvezték a nemes zene ódon szépségeit. Epen az a halhatatlanság kritériuma, hogy egy-két évszázad elmúltán nem fosztja meg erejétől a remekmű varázsát. Igaz, hogy például Leonardo da Vinci (a *„Mona Lisa”* festője) *Utolsó vacsora*-ját restaurálni kellett, hogy a bámulatos fresco repedései és megfeketedett területei ne szánalommal silányítsák a néző gyönyörűségét; így állították talpra Monte-Carloban is a francia operaköltés atyjának remekét, a benne fellépő görög istenekhez és nimfákhoz méltó, ragyogó látványosság köntösében. Bizonyos, a németországi nagy példák is igazolják, hogy epen így: lehető fényes keretben, kell életre kelteni a csak félszáz évvel ezelőtti, 88 éves *Oberon*-t, Webernek — a német opera történetében új korszakot megnyitott *Büvös vadász* zeneköltőjének — operáját. Mindenki tudja, inkább Shakespeare *Szentivánéji álom*-jából, mint Wieland ma már nálunk kevésbé olvasott eposzából, hogy *Oberon*: a tündérek királya; ha tehát ő az opera hőse, vagyis inkább a benne történelmi dolgok intézője, akkor vége a valóságnak és a valószínűségnek, akkor legelső sorban a nézőnek fantáziáját kell gyönyörködtetni, csodálatos, tündérszerű képekkel; a melyeknek hatását persze Weber romantikus hangulatú zene csak intenzívebbé teszi.

Csakugyan mese, szép mese az, a mit az

Oberon-ban látunk; csodálatosan egymáshoz vezetett és egymástól csodák útján el-elszakított szerelmek próbára tétele; az igazi szerelem törhetetlenül állhatatos léven: győzelmet is arat, azaz a legkeresztényibb, nagy hittérítő Nagy Károly császár dicső francia lovagja, bordeaux-i Húón, feleségül hódítja a mohamedán bagdadi kalifának Hárún Al Rasidnak leányát Rézsiát, a keresztény hitben nem ismert tündérnép jóvoltából... A Wieland költeményén s még inkább egy Villeneuve nevű francziának elbeszélésén alapuló tarka-barka operaszöveg nagyon jelentékes, mozaikszerű hatású; de mindegyik jelenet megteszi a maga kellő hatását, mert Weber eléggé jellemző zenét irt mindegyikhez. Csak hogy, míg a színpadi kép, a tájakat, az öltözékeket igenis lehetett a múlt századbelinél jobb, illuzió-keltebb formába önteni: a zene megmaradt annak a formalisztikus, túlságosan szabályos, hosszadalmasra kizirkalmazott, és a modern zene százféle agyafúrt hatásában inyenecézé váló fül számára már hervadt, bágyadt dallamtömegnek, a melynek hosszú uszályát elavultnak érezzük, a hőstenor s a drámai primadonna szájába adott roulade-okat, énekfutamatok természetellenesen tartjuk, az egyes énekszámok záradékát (codáját) fölöslegesnek tudjuk. Az *Oberon* bemutatató előadásának közönsége így ítélte: szép, szép zene, de néhol még sem elég szép, másutt meg sok is a jóból. Hogy egy-egy fűvőhangszer hatásának művészi kiaknázása anno 1826 egészen új dolog, sőt nagy vívmány volt, vagy, hogy a *Rienzi* és *Bolygó hollandi* német dallamára emlékeztető u. n. szűkített szeptimák egyenesen útmutatók voltak Wagner számára: arra az átlagos közönség nem is gondol, nem is bírja méltatni, mert hiszen

sokkal újabb merészségekhez van füle szoktatva.

Ennek, és annak is, hogy a színpad képe nem mindig volt magával ragadó, tulajdoníthatjuk, hogy *Oberon*-t nálunk meglehetősen langyosan fogadták. Míg Wiesbadenben arany-czirádás falak, nagy ezüst vázákban égő tömjénnek az egész operaházat betöltő édes illata, s több eféle hódítja meg a közönséget és tartja hosszú évek óta állandóan műsorán a darabot: nálunk még azt a díszet sem adták meg, a mi kellene: a tuniszi emir háremét akár egy karthauzi kolostor refektoriumának nézhetni.

Rontja a hatást a fordítás magyartalansága is. Az angol szövegben a tündér *Master*-nek címzei királyát: ez «urat» jelent, bántó dolog «mester»-nek fordítani. «Mátkapárom letél», mondja a lovag; holott «mátkapár» alatt a magyar két embert, jegyeseket ért. «Halld! a zápormátka tombol» — micsoda értelmetlenség! A sellők éneke: «Jer, ha zár az ár vagy a bolt; miféle bolt lehet ez? «Áldjon ég» e helyett: «az ég»; félszázaddal ezelőtt is kin volt a magyar fülnek az ilyen erőltetett, a nyelv természetével ellenkező rövidítés. A szöveg fontosabb helyei egyébiránt nagyon is szabadon vannak fordítva.

Noha majdnem csupa nehéz szerep van a darabban; mégis úgyszólván mindenki nagyon szépen megállta helyét, elsősorban *Sebeök* Sarolta (Rézsi), *Székelyhidy* és neje *Marschalkó* Rózsa (Húón, *Oberon*), *Bárony* Dóra (Puck), *Gábor* és *S. Várady* Margit (Serászmín és *Fatimé*). Kerner karnagy és zenekara a zene minden szépségét élvezte, de a hallgatóság többsége nem bizonyult fogékonyak a sok régi szépség iránt. *Kereszty István.*

1. Oberon (Marschalkó Rózsi). — 2. Húón (Székelyhidy). — 3. Serászmín (Gábor). — 4. Rézsi (Sebeök Sári). — 5. Részlet a második felvonás hárem-jelenetéből.

„OBERON”, WEBER DALMŰVE AZ OPERÁBAN. — Balogh Radolf félvételei.

PAUL DÉROULEDE.

Meghalt egy francia hazafi, a ki, bár soha a napi fontosságon túlemelkedő politikai szerepre szert nem tett, egyike volt a német háború utáni Franciaország legérdekesebb alakjainak, ki a maga vates-szerű elfoglaltságában generációja politikai meggyőződését egy bizonyos irányban szinte az ideáljig fokozva testesítette meg. Déroulede annak a modern korban már igen ritka típusnak egyik képviselője, mely ebben a fogalomban: hazafi, teljesen kimerül és tökéletesen kitölti azt. A teremtés és az emberi lélek egyik legkifürkészhetetlenebb titkával találjuk magunkat szemben, ha egy embert, ki életében százszázalékos legbensőbb, kifelé talán megtagadott érzelmeinek tudott szöszölője lenni, más viszonyok közt próbálunk elképzelni. Mivé lett volna Déroulede, ha nem akkor érik férhív, a mikor Németország hazájára oly óriási csapást mér? A politikai szemérmének teljes hiánya, tehetségtelensége s az a máskülönbözőn etikai szempontból igen értékes tulajdonság, melylyel mindig szívesen feltette mindenét egy koczkára az eszme kedvéért: szinte bizonyossá teszik, hogy a politikában sokra nem volt volna. Így sem a politikában vitte sokra, de neve zászló volt s lelke mélyén sokkal több honfirtasra követte ezt a zászlót, mint a hány nyíltan be merre vallani. Vannak ilyen férfiak, kiknek párta szám szerint csekély, néha nincs is, és mégis, ha szájukat kinyitják, milliók lelkiismerete saját szavára ismerhet szöszölőben. Déroulede is ezek közül való volt, dacára annak, hogy szertelensége, féket nem ismerő hazafias szenvedélye a higgadtabbakat tartósan magához vonzani nem tudta.

Katona és költő volt, a Tyrtaiosok fajtájából való, kinek műzsája csak akkor tudott hatást elérni, ha hazafitű láng hevítette és harcra tüzelt. A háború után, mikor harci dalai *Chans du soldat* címűel czimmel megjelentek, ő volt Franciaország legnépszerűbb költője.

PAUL DÉROULEDE.

Ha ezek a dalok ma is olvasottak még, ennek csak az a magyarázata, hogy a létrejöttükkor uralkodó érzelmi állapotok olvasóinknál ma sem aludtak ki, de nem hisszük, hogy a létjogosultságukat megadó harci vágy megszűnté után életük még hosszúra nyuljék.

Politikai pályafutása igen szakadozott, mert állandó akcióra nem volt képes, de nagy mértékben megvolt az a tehetsége, hogy egyes alkalmas pillanatokban az egész világ tudomására hozza véleményét. Ismeretes dolog, hogy Faure Félix temetésekor a párisi helyőrséget a köztársaság ellen államosnyre akarta

felhasználni. Ez a híres eset és még egynehány hasonló nem annyira a demagógiát és reklámhajzatot (melyeket sokszor szemére vetettek) látszik bizonyítani, mint inkább a szenvedélytől hajtott erőszakos ember nemtörődését a nálánál nagyobb hatalmakkal. Az a terület, melyben aktivitását leginkább kifejthette, a hazafiai ligája volt, de itt is csak megszoktatással, mert a liga 1889-ben megszűnt s csak a Dreyfus ügykor támadt újból föl. Ezt az alkalmat Déroulede is megpróbálta fölhasználni újabb érvényesülésre és képviselővé választatta meg magát. Képviselői pályafutása szánalmasan fejeződött be: fölült egy hamisítónak s a szenvedélytől elfogult ember rövidlátásával annyira exponálta magát, hogy mandátumáról is le kellett mondania. Síralmas eredményű államosny kísérleteiért megint csak ő maga fizette meg az árt, tíz évi száműzetésre ítélték, melyet részben a spanyol háború, részben Bécsben töltött, hol rokonai vannak. Mikor négy évvel ezelőtt hazájába visszatért, már megtörtött és neve igen gyakran hónapokon keresztül sem szerepelt az újságokban.

Talán látszólag kedvezőbb színben tüntetik fel Déroulede jellemét, mint sokak emlékeztében él. Igaz, hogy neve mindig botrányok alkalmával került felszínre, melyeket ő rendezett, igaz, hogy a köztársaság minden ellenségeivel hajlandó volt szövetkezni s nem válogatta meg politikai barátait, igaz, hogy személye semmiféle magasabbrendű törekvéssel kapcsolatba nem hozható, de férfi volt, kinek pályáján a revanche eszméje kezdettől végig átvonul, s a ki minden egyebet, a maga személyét is beleértve, ennek az egy eszmének mindig alárendelt.

Külseje Don Quixote-ra emlékeztet, lelki élete még hasonlóbb lehetett az övéhez. Politikai pályáját egy siker sem jelzi, de ő nem vett tudomást a kurdarcokról és folytatta harcát a szélmalomokkal. *k.*

LILJECRONA OTTHONA.

Rögnény. (Folytatás.)

Irta Lagerlöf Selma. — Svéd eredetiből fordította L. B.

— Édes apa is bizonyára szívesen megtartotta volna a háznál almáit, mint ázélőtt. De édes anya kiszámította, hogy mennyi sok pénzt kaphatnak belőle. El akarta adni azokat a szép gyümölcsöket a broby-i vásáron.

— És úgy lett, a hogy édes anya akarta. Édes anya két tele kocsi almával indult a vásárra, egy szolgáló és egy szolgáló is ment vele, hogy segítsenek az eladásnál.

— Midőn megérkezett a piacra, felállította az asztalt és kinyitotta a ládákat és hordókat és kirakta az almákat. Édes anya nem szegyenlett semmiféle munkát, ott állott nagy keztyűvel kezén, derekán meleg kendő átköve, az asztal előtt, hogy maga árulja az almákat. Édes anya nem merte ezt a feladatot valaki másra bízni.

— Mondták, hogy olyan szép áruí voltak, hogy büszke lehetett rájuk. Vörösben, zöldben, sárgában és fehérben ragyogott édes anya asztala, a népség csak úgy özönlött, hogy gyönyörködjék benne. A nagy broby-i vásárra pedig Södermanlandból és a nási udvarházakból is jönnek kertészek. De egyik sem rakott ki olyan szép gyümölcsöt, mint édes anya.

— Alig hogy kész volt édes anya a kirakással, a vásárlók oda siettek és kérdezték, hogy mit kér az almáért. Édes anya azonban oly sokat kért, hogy a népség csak elbámult és nem akart yenni.

— Így hát édes anya csak ott ült szépséges áruival és nézte, a mint a vásári nép szomszédjainál végzi el bevásárlásait. De édes anya nem adta meg magát és egy fillérral sem szállította le az árakat. Kétszer annyit kívánt az almáért, mint mások. Azt hitte, hogy majd később eladja, de az idegenek már túladtak minden gyümölcsön.

— Talán még valami másra is számított édes anya. Nagyon jól tudta, hogy mennyi pálinkát szoktak meginni a broby-i vásáron és

tizenkettő után aligha akad már józan ember. Édes anya azt gondolta talán, hogy majd délután a parasztok nem fogják annyira sajnálni a pénzüket.

— Úgy látszott, hogy édes anyának igaza lesz. Miel később, annál több nép gyűlt az asztala köré. Elsősorban az összes apró fiúk és lányok, kik csak vásárbán voltak. Ott álltak, ujjacskáikat szájukba dugva és vágódva pislogtak az almákra, szinte megható volt. Persze ezek közül egyik sem volt vásárló, de voltak nagyok is, a kik ott álltak és nem tudták szemüket levenni a szép gyümölcsökről.

— Mindig jött egy vagy más és kérdezte az árt. De édes anya nem engedett és épen annyit kért, mint reggel. Lealkudni nem engedte, mert a többiek már mind eladták az almákat. Bizton hitte, hogy most reá kerül a sor.

— Édes anya látta a vágyakozást mindegyiknek arcán és így gondolkozott: «Nemsokára én kerekedek felül. Csak épen megkezdené már valaki.»

— Az idő azonban csak telt, telt és végre azt hitte édes anya, hogy az összes almákat eladatlanul kell haza vinni.

— Végre utolsó kísérletet próbált és elküldte az egyik szolgálót Hófehérke kisasszony után, a ki a bódékhöz ment, hogy ajándékot vásároljon az otthoniaknak, a kik nem jöhettek a vásárra.

— Midőn Hófehérke kisasszony visszatért édes anyához, megparancsolta neki, hogy egy darabig álljon a helyére és árulja az almákat. Édes anya már egész napja egy helyen állott és megdermedtek a lábái. Kénytelen egy kicsit mozogai.

— Bár nem jó kedvvel állt oda Hófehérke kisasszony árulni a broby-i piacra, de nem mert ellent mondani édes anyának, felkötötte hát a nagy kendőt maga köré, felhúzta édes anya keztyűit és elhelyezkedett az asztal mögött. Néhány intés után, hogy szigorúan ragaszkodjék az árhoz, nem engedjen semmit lealkudni, hogy ne egyék az almákból, elment édes anya.

— De édes anya azon számítása, hogy a

népség majd szívesebben vesz a mostoha lányától, mint tőle, balul ütött ki.

— Hófehérke csak ott állt és őrizte az almákat, a nélkül, hogy egyet is eladott volna belőlük, ép úgy mint édes anya. Kicsik és nagyok csoportosan körülállták, de egyik sem vásárolt.

— Ekkor néhány félig beruggott paraszt legény jött lányokkal karöltve és keresztül törték a tömegben.

— Nagyhangú, rakonezatlan legények voltak, kiknek esörgött a pénz a zsebükben, ha duhajkodtak és most épen pazarló kedvben voltak. Hófehérke kisasszony megijedt és szívesebben elszaladt volna, de mégis csak ott maradt azon reményben, hogy látha eladhat valamit.

— Midőn odaérték, a legelső nem kérdézőkódott az ára után, hanem rátette súlyos öklét a legszebb esomó almára. Ugyanakkor ránézett Hófehérke kisasszonyra és lehetőleg józannak akart látszani. «Hunnét vannak az almák?» kérdezte.

— Hófehérke kisasszony azt felelte, hogy a kertjükből.

— Aha, sokszor voltam ott — mondta a ficzkó — és ismerem jól magat meg az apját. Nagyon barátságos ember a pap!

— Hófehérke kisasszony szintén barátságosan felelt. Tetszett neki a legény, hogy jót mondott édes apáról.

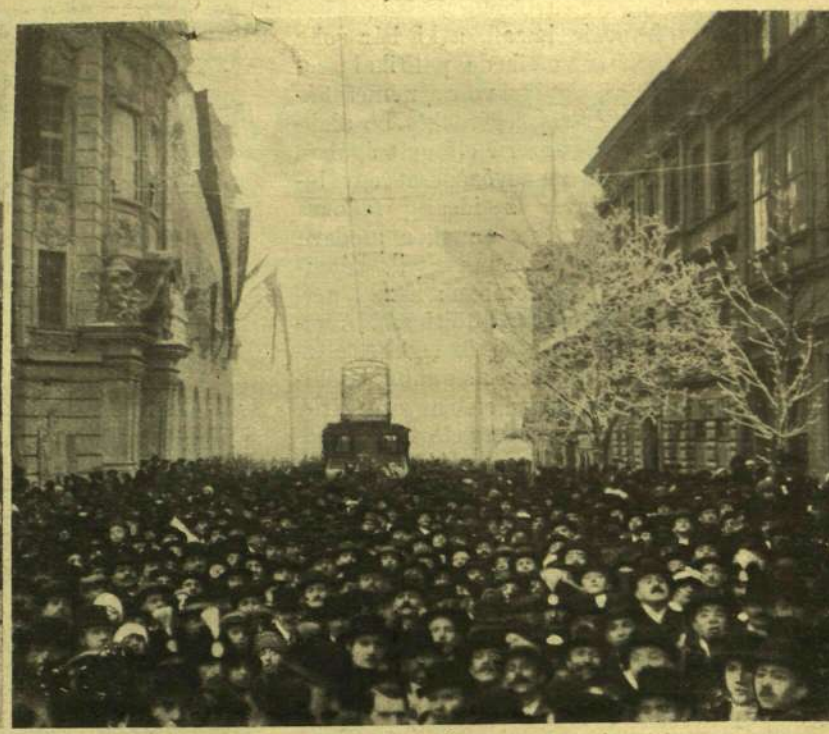
— Tudom, hogy mind a ketten olyan kedvesek — mondotta a legény. — Legyen szíves hát, hadd kóstolja meg az almájukat egy szegény legény — ingyen.

— És mielőtt Hófehérke kisasszony észrevette volna, hogy mit akar, belemarkolt a legszebb almákba és elrohant. A lány, a ki vele volt, szintén vett néhány almát és elugrott. Hasonlóképen cselekedtek a pajtások és a pajtásnők.

— Hófehérke kisasszony soha sem gondolt ilyesmire. Egészen oda volt és kétségbeesett, hogy annyi almát elvittek, a miért semmit sem fizettek. Maga akart utánok szaladni és visszahozni az almákat, de ezt még sem merte, hanem elküldte a szolgálót és szolgálót, a kik háta mögött álltak, hogy ők szaladjanak utánok. Ugyanakkor észrevette, hogy az egész

Piffi bécsi hercegek megáldja az első vonatot Bécsből való elindulása előtt.

Az első vonat megérkezése Pozsonyba.

A POZSONY ÉS BÉCS KÖZÖTTI VILLAMOS VASÚT MEGNYITÁSA.

nepség a kirakodó asztalhoz tolakodott. «Na most már jönnek és vesznek» gondolta és újra fölbátorodott.

— Dehogy is vette! Eszükben sem volt, hanem odaugrottak vagy tizen egyszerre és annyi almát markoltak föl, a mennyit tudtak és mindannyiszor azt kiáltották, hogy ő meg az apja olyan jók, hogy sohasem kívánnák, hogy ők szegény emberek fizessenek valamit azért a pár almáért. És a kis gyerekek, kik ott álltak és egész nap pislogtak az almákra, levetették a sikkjüket és teletömték, sőt a kis lányok is, kik szintén ott ácsorogtak epekedve, előre törtek és telerakták vagy húsz almával köténykájukat.

— Hófehérke kisasszony ráfeküdt az almákra és a testével akarta megvédeni. De mit használ? És sirt, könyörgött, kiáltott, hogy szerencsétlenül teszik, de ki törődött vele? De nem csak a kis fiúk és lányok szedegették az almákat, hanem a felnőttek is. És még nevetek és tréfálkoztak hozzá, mert azt gondolták, hogy ez csak egy kis tréfa. És mindegyik, a ki csak elvett egy almát, odakialtotta neki, hogy ő és az apja olyan jók, hogy nem sajnálják azt a pár almát.

— Hófehérke kisasszony kapkodott össze-vissza, segítségért kiáltott, de az almák csak elvesztek. A vásári nép fölborította az asztalt, földöntötte a hordókat és ládákat és úgy szedte az almát. Sok elszánt csavargó volt a vásáran, a kik aztán a tömeg közé vetették magukat. Erre aztán kitört a verekedés és civakodás, úgy hogy Hófehérke kisasszonynak menekülni kellett és ott hagyni az almákat, ha nem akarta, hogy letapoassák.

— Ekkor ért vissza édes anyja és ott találja mostohalányát, a mint kifosztva és kétségbeesve álldogált és sirt haragjában és félelmében. Édes anyja megragadta karjánál fogva és megrázza. «Várj csak míg haza érünk — mondta édes anyja — majd megtanítlak én, hogyan kell elköttyavetyélni az én almáimat!»

— Nem is csodálatos, hogy édes anyja haragudott, de az mégis szomorú volt, hogy azt hitte a mostohalányáról, hogy mindezt akaratlan tette.

— Nehéz egy utazás volt a vásárból hazafelé. Ott ültek a kocsin édes apa, édes anyja és Hófehérke kisasszony és kezdetben édes apa csevegni próbált, mint máskor. De édes anyja csak mereven ült a kocsi szögletében összehozott ajakkal és nem válaszolt egy szót sem, Hófehérke kisasszony pedig csak sirdogált. Édes apa persze nem vette olyan súlyosan a dolgot, hogy elveszett néhány almát, sőt bizonyára tetszett neki, hogy a nép azt kiáltotta, hogy ő olyan jó és fizetés nélkül is oda adja az almákat. Megpróbálta kedélyét megőrizni az által, hogy szóba elegyedett a vásárosokkal, a kik mellette elmentek. Az egyikől megkérdezte, hogy mennyit fizettek a teheneiért, a

másiktól, hogy mennyiért vette a juhokat és hogy nem látták-e az almáit?

— De nemsokára csodálatos szóval lett édes apa. Odafordult édes anyához és sokáig mereven nézte. Aztán csendben ült és maga elé nézett. És ekkor olyan öregnek és fáradtnak látszott.

— Egy kis idő múlva észrevette Hófehérke kisasszony, hogy édes apa őt nézi oly hosszan és gondterhesen. Mintha édes apa ki akarta volna kutatni, hogy mi lakik lelkében.

— Aztán így szólott édes apa: «Hasonlítani kezdesz anyához.» És édes apa magához vette kezét és lágyan simogatta.

— Mintha édes apa meg akarta volna nyugtatni és fölvidámitani. Hófehérke kisasszony azt gondolta: «Édes apa tudja, hogy én nem akarattal csináltam. Ő tudja, hogy én nem vagyok olyan.»

— Édes apa egészen hazáig a magáiban tartotta a kezét. Azután egészen előre hajolt, de midőn a lépcső elé értek, egyszerre összesült. Nem mozdult és nem szállt ki a kocsi, midőn édes anyja és Hófehérke kisasszony fölálltak. Azt hitték, hogy meghalt.

— De ily rossz még sem történt, pedig közel volt hozzá.

A papkisasszony szünetet tartott. Hangja bizonytalan lett és idő kellett hozzá, míg ismét olyan nyugodt lett, hogy tovább folytathatta.

— Most már tudod, hogy mint megy a dolog — mondotta. — Édes anyja azt csinálja velem, a mit akar és én nem panaszkodhatom édes apának, mert félek, hogy szelítés éri, mint egyszer, mikor a vásárról jött és a veszekedésünkre gondolt.

— De hát nem látja ő maga? — Lehet, hogy látja, de nem tehet semmit. Úgy látszik azelőtt egészséges volt, de most tudom, hogy milyen gyenge. Ninesen akarhatja többé. Sohasem lesz már többé édes apa olyan, mint akkor reggel, midőn együtt mentünk megnézni a szénakaszalást.

A svartsjői lelkész.

Ő év utolsó délelőttjén betekintett a lelkész a konyhába.

Hová tünt el ma a «vihar-lánya»? Mert nem látta kint a szánkópályán. Csak nem akar bent ülni reggeltől estig, mint a többi fehérmép.

Csöppség volt, a ki után kérdőzködött. Már az első napon, melyet Lövdalában töltött, ki-kerestek együtt a koosiszínből egy szánkót. Azóta minden délelőtt bejött, hogy szánkóznia hívja. Ekkor felhasználta egyuttal az alkalmat, hogy néhány jószívű tréfás szót szóljon a kulcsárnőnek és a lányoknak, mert bent ülnek-sülnek egész nap a konyhában.

Hamarosan megkapta a választ, hogy Csöppség ugyan most is ki akart menni a szánkóval, mint máskor, de ma eljött az anyja látogatába.

Most lement az istállóba, hogy megnézze a teheneiket és ő is elkísérte.

A lelkész visszahúzódott és becsukta az ajtót. Néhány percre megállt és gondolkodott. Azután elindult a tehén-istálló felé.

A konyhában utána néztek. Olyan öregnek és gyengének látszott az őszi betegség után. Természetes, hogy beszélni akart azokkal, a kik az udvarba jöttek.

Jó időbe került, míg ráakadt a koltorpi Marira. Először Lange-Bengtellel találkozott, a ki megszólította, hogy itt van egy fizető, egy beteg lóval jött és meg szeretné kérdezni a lelkéstől, hogy nem tud-e valami orvosságot.

Míg a beteg lóval foglalatkodott, bejött néhány paraszt, a kik összekülönböztek az örökségen és azt kívánták, hogy ő mondaná meg, mennyi rész jár mindegyiknek, mert nem szeretnék a törvény elé vinni a dolgot.

Majdnem egy jó órájába került, míg annyira ment velük, hogy megitták a béke-poharat.

Ezalatt Csöppség ott ült a tehén-istálló homályos szögletében és anyjával beszélgetett. Lekuporodtak a fejzámolyra, míg a fiúcska Csöppség térdére ült. Anyjára büszke volt rá, hogy nem akart tőle megválni.

Anyja és a fiúcska karácsonytól kezdve Nygardban maradtak. Most már hazafelé készülnek, de a hosszabbik utat választották. Lövdalán át, hogy megláthassák Csöppséget.

Talán sohasem volt Csöppség olyan boldog, mint a mikor látta, hogy anyja lép be a konyhába. Épen idejében, hogy megsegítse őt nagy gondjában.

Midőn leértek az istállóba, anyának legelső sorban föl kellett őt világosítani, hogy mi is van azzal a Hófehérke kisasszonnyal szóló új mesével, a melyet Csöppség két éjszaka egymásután hallott? Lehetséges-e, hogy a papkisasszony önmagáról beszélt?

Midőn Csöppség elbeszélte, úgy a hogy tudta, az anyja csak hallgatott egy darabig, azután így szólott: «Bizonyára nem gondolták, hogy anyja eszed van, hogy meg is értesd, a mit meséltek. De ha most már megértetted, úgy meg kell mutatnod, hogy tudsz hallgatni is.»

De ez nem volt minden, más is nyomta még a Csöppség szívét.

Tegnap délelőtt hozzá ment a tisztelesné és oly barátságosnak és szelidnek látszott, midőn megkérdezte, hogy jól érzi-e magát és nem vágyik-e haza?

Persze, hogy jól érzi magát és minden tetszik neki. Különösen a tyúkokat szereti.

— Úgy — mondta a tisztelesné és mosolygott — tehát te senkit sem szeretsz a tyúkokon kívül?

De igen, Csöppség a papkisasszonyt is szereti.

A tisztelesné ismét mosolygott. Miért szereti úgy Maja Lizát?

Azért, mert olyan szép dolgokról beszél.

— Csak nem! — mondta a tisztelesné. — És tudod, hogy honnan veszi mindazt, a miről neked mesél?

— Bizonyára a könyvekből tanulja, midőn egész éjszakákon át olvas — felelte Csöppség.

— Úgy, hát éjszakákon át fent van és olvas? — mondta a tisztelesné és ép oly szelid és barátságos volt, mint máskor. — És csak a fenyőgaly világít neki?

— Gyertya mellett olvas, úgy tudom — felelte Csöppség.

Midőn eljött az este, úgy mind a ketten, a papkisasszony és Csöppség, lefeküdtek mint rendesen és alig voltak az ágyban, bejött a tisztelesné, a hogy szokta és elvitte a gyertya-tartót a gyertyával.

Midőn azonban csend lett a házbán, fölkel a papkisasszony és elővett egy fagygyertyát, a melyet a nagy falóra mögé dugott, kiosont a konyhába, lángot fújt a kemence paraszából, úgy hogy meggyújthatta a gyertyát és azután leült olvasni. A papkisasszonynak volt egy bácsija Upszában és ez verseket másolt le számára és elküldte neki, mert tudta, hogy kedveli az ilyesmiket. És ezeket olvasta és tanulta most éjjel könyv nélkül.

Valami nagyon szép lehetett, a mit olvasott, mert nem hallotta meg, hogy kinyitott az ajtó. Föl sem nézett addig, míg a tisztelesné előtte nem állott és kinyújtotta a kezét és kivette a gyertyát a tartóból.

— Azt akarod persze, hogy valamennyien koldusok legyünk — mondta a tisztelesné — hogy itt ülsz és egész éjszakán át egeted a világot. Honnan kaptad a gyertyát?

— Ez nem édes anyja gyertyája — mondta a papkisasszony.

— Akárki is legyen, azt csak nem türhetem hogy te itt ülj és tönkre juttas minket — mondotta a tisztelesné. — Majd megtanítlak én gyertyakap posékolni, meg én.

Erre elment a tisztelesné, de nemsokára visszajött egy darab vászonnal a karján.

— Ha ezután virrasztasz éjjel, úgy legalább valami hasznosat csinálj magadnak — mondotta. — Fogj hozzá, hogy a kivarrás kész legyen holnap reggelre ezen a lepedőn!

Azután elment, de a papkisasszony egész éjszaka ott ült a munkája mellett.

És a ki szintén nem aludt, az Csöppség volt és búslit, mert ő volt, a ki kifecsegte, hogy a papkisasszony fentvirraszt és olvas éjjelenként. Ez volt az, a miért különösen örült, hogy anyja eljött.

Nem akarta, hogy még a rosszabbik is bekövetkezhessek és a papkisasszony megtudja, hogy mit tett és kérte, hogy vinné őt anyja haza magával. Nem akar többé a papudvarban maradni.

Hiába mondta anyja, hogy milyen jó dolga van, Csöppség nem bánta, ha ezentúl fájni és éhezni fog is, csak elmehtene, mielőtt a papkisasszony megharagudnék rá.

DURAZZO, ALBÁNIA FŐVÁROSA.

A FEJEDELMELMI PALOTA, A HOL WIED HERCEG, AZ ALBÁN FEJEDELEM FOG LAKNI.

Az álomkalács.

Anyja azonban föltétlenül azt akarta, hogy maradjon. «Nem sokáig lesz ez — mondta — hogy Raklitza így uralkodhatik itten. Majd be-szelek a tiszteletessel. Már régóta ismerem. Tudom, hogy hinni fog nekem.»

Ugyanekkor a fiúcska a folyosóra mutatott. «Valaki áll ottan» mondotta.

Anyja és Csöppség a folyosó felé fordultak. Ott állott a lelkész a sötét árnyékban, alig néhány lépéssnyire tőlük. A falhoz támaszkodott és meg sem mozdult.

Anyjára megijedtek, hogy nem mertek felállni és köszönni. Mikor jött és mennyit hallott?

— Hozd csak ide a székelt, Mari! — mondotta halk hangon. Odasietett az alacsony székel és ő ráhanyatlott.

— Ne menj senkiért! — mondta a lelkész. — Csak egy kis szédülés. Tudod, hogy naponta előfog.

Tanácsalannul álltak körül. Mari elesodálkozott, hogy mennyire megöregedett. A karácsonyi lakománál nem vette annyira észre, de most látta, hogy mennyire lesóványodott és összeesett.

— Nem olyan veszedelmes — mondta — de most mind gyakrabban jön. Már elmúlt, érted Mari.

Erre azután fölegyenesedett.

— Ne szólj semmit fent a házbán! — mondotta és kiment lassan, előrehajolva az istállóból.

Szilveszter-estéjén a papkisasszony sietett le a dombon, a mely az üstházhoz vezetett, a hol a nagymama, Spaak Beáta asszony, már évek óta visszahúzódva lakott. Csöppséget kezénél fogva vezette és már messziről hallani lehetett, hogy kint vannak, mert mindannyiszor fölkiáltottak, ha az útát eltévesztve, a mely hóba jutottak. Az ég borus és koromsötét volt, a legkisebb hold, vagy csillagfény nélkül. Ha nagymama szobácskájának ablaka nem világított volna, úgy aligha találtak volna az üstházig.

Karácsonykor annyi sok lakomát rendeztek a parasztok és az uraságok, hogy alig jutott külön nap mindegyikre. Így hát nem történhetett másként, mint hogy a tiszteleteseknek Szilveszter-estéjén is el kellett utazniok, persze Maja Liza kisasszony, mint rendesen, nem mehetett velök. Azt mondták, hogy neki itthon kell maradni és utána nézni, hogy a cselédséget jól megvendégeljék hallal és kásával, ép úgy mint karácsony-estéjén, mintha az öreg kulcsárnő ép oly jól el nem tudná rendezni a dolgot.

De azért a papkisasszony egészen jókedvű volt.

Egész délután mondatokat mesélt és dalokat énekelt Csöppségnek, kinek talán sohasem volt ilyen jó napja.

Midőn a vacsorának vége volt, sehogysem akart Maja Liza még aludni menni. Azt mondtotta, hogy Szilveszter-estéjén szeretne legalább valamit megtudni a jövődből, mielőtt aludni térne. Megkérdezte tehát Csöppséget, hogy segítene-e neki «álomkalácsot» készíteni?

Csöppség ugyan nem tudta, hogy mi legyen az az álomkalács, de azért rögtön igennel felelt. Ő még akkor is igent mondott volna, ha Maja Liza kisasszony azt kérdezte volna: akar-e kigyó-levest főzni?

— De az egész idő alatt, a míg csinálod, nem szabad se szólnod, se nevetned — mondta a papkisasszony — és nem szabad egy csöppet sem a vízből, vagy tejből, vagy pedig a sóból a padlóra kiöntened.

— Csak az kéne még! — mondta Csöppség. Vissza tudja ő tartani a szót vagy a nevetést, a meddig csak akarja.

De azután gondolkodóba estek, mert legalább hármuknak kell lenniök, hogy sikerüljön a dolog. A papkisasszony nem tudta, hogy honnan veszik hát a harmadikat.

Kimentek a konyhába és megkérdezték egy pártól, hogy akarnak-e velök álomkalácsot sütni? De a lányok összehcsapták a kezüket és nem-et mondták, a mint meghallották, hogy miről van szó. Elég volt nekik, már abból egyszer. Nem tudtak ők attól a kalácsról, mintán megették, sem aludni, sem álmodni. Senki sem fogja őket többé elbolondítani, hogy még egyszer megkóstolják az e fajta süteményt.

(Folytatása következik.)

Gyermekeknek

Legbiztosabb szer váltóláz, hideglelés és szármárkóhógs ellen a magyar orvosok által 40 arannyal jutalmazott Rozsnyay világhírű Chinin-czukorkája és Chinin-csokoládéja

Nem keserű és így gyermekek szívesen veszik. Millióknyi nagy érdemei kifütyülte és törvénytelenül. A valódi készítmény csomagoló papírosán Rozsnyay M. névalírása látható. 1 drb ára 12 fill. 25 drb egy dobozban 3 korona.

Kapnató minden gyógyszerárban. Készíti a felfaltó: Rozsnyay Mátyas gyógyszer. Aradon, Szabadság-tér 8. szám.

A keblek erősítésére és fejlesztésére a Pilules Orientales közelébe semmi sem jöhet.

Szép, kemény és kifojt kebel mindig nagy vágya volt az elegáns hölgyeknek, mert elengedhetetlenül hozzátartozik a szépség teljességéhez.

Talál nem fölösleges ismételn a hölgyeknek, akiknek keble nincsen elegendő módon kifejődve, vagy azoknak a sokaknak, akiknek mellette nem rendelkeznek azzal a ruganyossággal, amelyet a modern divat megkövetel, hogy egyedül a Pilules Orientales adják meg az ideális kebel, amely elegánsan harmonizál a derek karcsúságával.

Sok másféle szert és kezelést hirdetnek még, mint csodaszereket, de eddig mind hiábavalóan bizonyult és képtelen volt a Pilules Orientales-nak átvenni a teret, amelyet ma az egész világon ismernek és kedvelnek. De mindez nem tart vissza némely utazót attól, hogy időnkéntre kíméletlenül ne hirdesse a maga készítményét. Ezek az igéret, sajnos, nem válnak be s a hölgyeknek az a része, amely hihet ad ezeknek a csodás magasztalásoknak, a nagy költség ellenére is eszlódik. Ezek a hölgyek jobban tettek volna, ha mindjárt a Pilules Orientales-t használják, mert akkor sok csalódást elkerülhettek volna.

Azon hölgyek száma, akik a Pilules Orientalesnek köszönhetik a gyönyörű mellet, nagyobbodik napról-napra és a hálaik kiáltásai dicsőítő leveleikből, amelyeket — hivatali titok akadályoz abban, — hogy teljes szövegükben közöljük, de amelyek a Pilules Orientales elváthathatlan hatásának ószinte és autentikus bizonyítékai.

Igy ír pl. de C... hölgy: Teljesen meg vagyok elégedve azon eredményeivel, amelyet elértem a Pilules Orientales-sel. Legyen bármilyen, azzal az eredménnyel, amellyel Önök ígértek, hogy fogok jó és jól eredményt reklámozni az Önök piaci részére. Mme de C... rue Bayen, Paris.

Es a másik: Uram! A Pilules Orientales nagyon jól tesznek és kiválóan aszkert, látom örömmel azon beszállított lissan elinnai, amelyek körültekintő keblemet. Most már nem csak kétségbe, hogy szép keblek fogok visszakapni, amelyet több év óta elvesztettem.

Louise M... rue Franklin, Paris. A Pilules Orientales használatát által csodálatosan megjutott a fiatal leányoknak épp úgy, mint azok hölgyeknek, kiknek keble tökéletlenül van kifejődve vagy szárazság és beteg-szennvedet.

Gyenge egészséggel és szervezeti egyének is bevehetik azokat, ahogy a következő két kivonat mutatja: Uram! En nagyon meg vagyok elégedve a Pilules Orientales-sal, amelyek nemcsak kisse nagyobb kebel adnak, hanem egészségesebb is vagyok. Ma 20 éves vagyok, erősegyen voltam a legelső gyerekkorom óta és csak azért, hogy veszem az Önök Piulit, látom erősegyenemet eljutni. Mme G... place St-Pierre, Toméni.

Uram! A barátnóm, akivel megismerkedtem a Pilules Orientales, nagyon meg van velük elégedve. Sőt gyomorgörsei voltak, amelyek eljutottak. L. F... rue Couray, Granville.

Igy a Pilules Orientales nem ártanak soha sem az egészségnél, sem a gyomornak. Különböző kizárólag ártatlan és jótévő anyagokat tartalmaznak s nem veszélyes szereket, mint arzen vagy más és soha nem merült föl panasz 30 év óta, amióta minden országban hölgy és fiatal leány használja. Az orvosok maguk elismerik értelmét; rendelik pácienseiknek, amit a következő level bizonyít:

Uram! Tovább is rendeltem a kitűnő Pilules Orientales produktumot az én pácienseimnek és örömmel kijelentem Önnek, hogy ennek számos sikert közölhettek. Docteur G... & N... (Loire-Inférieure.)

A kezelés jó hatása azonnal kifejezésre jut és tökéletes lesz a hatás 2 hónap alatt, sőt gyakran néhány hét alatt, ahogy a következő két level mutatja: Uram!

Íz nap óta szedem a Pilules Orientales és már megelégedettséggel meglpó eredményt veszek észre. Mme H... L... rue Condart, Marseille.

Uram! Ezennel írték Önnek gratulálni Pilules Orientalesért, amelyet jobban lehetne csodálni, mert az egyetlen ügy, amely engem megelégedetté tett, amely kebelmet mindkét oldalán volt. Most gyomrom teljesen van. Az én puha mellem magamra nyenyedett, s én az Ön Piulitól el vagyok ragadtatva. Mme A... L... rue Vevey, Vevey.

Itt félbeszakítjuk a cizálásokat, amelyek a Pilules Orientales hatásait mutatják, amelyek nem engedik észre tévesztési egyikével sem azoknak a nem reális szerekeknek, amelyek napról-napra megjelennek, amelyek a Keleti piulák hatásait mutatják, amelyek nem engedik észre.

veszteti egyikével sem azoknak a nem reális szerekeknek, amelyek napról-napra megjelennek. Igy tehát a hölgyek, ha javítani akarják keblük esztétikáját, ha melük nem elég kiterjedt vagy kemény, ne habozzanak a Pilules Orientales-t használni. Néhány hét alatt legkedvesebb önjuk teljesíve fogják látni és nem fogják legkedvesebb derékuk megáldott barátjójukat irigyelni. Meg lesz lepeve és elragadtatva az önel teljesül gyors átalakulásai.

Egy üveg Pilules Orientales ára, használati utasítással együtt 6-45 postautalványon való beküldése ellenében, vagy 6-75 kor. utánvételt. J. Hatie, Pharmacien, 45, rue de l'Échiquier, Paris. Raktár Ausztria-Magyarország részére: Tóth József gyógyszerész, Bpest, IV., Király u. 12. Vertriebs Franz, hosmet. Artikel Wien, XII. Bez., Teichackerstrasse 6.

Legjobb beszerzési forrás!

Kész ágyak jó cseh ágytollból!!

Szűrszálú vör. manginba (fűtött) töltve, egy danyha 180x120 cm. 2 párnával, mindegyik 80x40 cm. uj, púha, tartós tollal K 16--. Félpely K 20--. Pely K 24--. Danyha egyéni K 10--. 12--. 14-- és 16--. Felpárnák egyéni K 3--. 3-50 és 4--. Készlet: danyha 200x140 cm. K 13--. 14-50, 17-50 és 21--. Ehhez felpárnák 90x70 cm. K 4-30, 5-30 és 1-50. Öt k. szürke toll K 9-40, jobb K 12-- K 16-ig. Félpely K 17--. Öt k. uj, jó, fehér, pormentes ágytoll K 24--. Töltés K 30--. jobb K 36--. Legnagyobb uradalmi fozt. K 45--. Öt k. foztatón 615 Hbkör K 29-- és K 30--. Félpely, nagyelyű K 6--. jobb K 6--. Finom matracot, pely K 6-50 1/2 kg. kint. Szürke pely 1/2 kg. K 2-50 és 3--. Székülés bementre utatvétel. Beszerzés postadíjmentesen. Sigmund Lederer, Janowitz u. Angel Nr 145. bei Klattau, Böhmen.

Csak a hölgyeket érdekli!

Első magyar női egészségügyi és testápolási cikkek szaküzlete

KELETI I.

A női saját gyártmányú és kifütyült külföldi készítmények: Hárkók az összes alatti bántalmak ellen. Eredeti párisi fűzők és melltartók aptermotünk részére, valamint higiénitűzűk ferde nővédek számára. Cs. és kir. szab. sírkötők. Egyenestartók. Higiénikus havibakítótki Gummiharisnyák. A legkiválóbb francia és amerikai női övszer különbözőségeit. Uj! Auto Vaginal Spray. Uj! Irrigátorok, bidék, valamint az összes betegápolási cikkek. — Csak szakavatott női kiszolgálás. — Méréskölt és polgári árak. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár

67-ik évi rendes közgyűlését

folyó 1914. évi február hó 7-én a. u. 4 óraker központi osztályában (V. ker., Dorottya-utca 4. szám alatt, saját épületében) tartja, melyre a t. cz. részvényesek az alapszabályok 12., 14. és 15. §-ai értelmében tisztelettel meghívottak.

TÁRGYSOROZAT:

- 1. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a múlt évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása, s az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása iránti határozathozatal.
2. Az alapszabályok 49., 150. és 157. §-ainak módosítása.
3. Egy igazgatósági tagnak választása egy évre.
Azon t. cz. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni s szavazati jogukat személyesen vagy más meghatalmazott részvényes által gyakorolni óhajtják, sziveskedjenek az alapszabályok 18. és 20. §-ai értelmében legkésőbb 1914. december 1. napig saját nevükre írt részvényüket még le nem járt szavazati joggal együtt legkésőbb 3 nappal a közgyűlés előtt, tehát legkésőbb beérkezni február hó 4-ig a takarékpénztár központi vagy budapesti (V. Dorottya-utca 4. sz. vagy II. Fő-utca 2. szám alatt) letenni, ugyancsak a megvisszalt 1913-évi zárszámadások és a felügyelő-bizottsági jelentés példányai az alapszabályok 154. §-a értelmében folyó évi január hó 30-ától kezdve átvehetők.
Budapest, 1914. évi január hó 19-én.

Az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár igazgatósága.

CHINA EZÜST

evőeszközök, kávé-, tea- és molka, továbbá likör-, sör- és borkezesítők, szivargarnitúrák stb. nagy választékban. Megrendelések legelőszöbában: ug: készpénzért mint 20 havi

részletfizetésre

Elek és Társa rt.

Bpest, IRODAK: V., Bálvány-u. 18. ÜZLET: VI., Andrásy-ut 1.

Legújabb kimerítő nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. — Kívánatra a postaköltség viselése ellenében megtekintésre is szállítunk

ERDŐSÍTÉSRE

alkalmas minőségben (díjmentesen csomagolva és a kólyai vasúti állomásra feladva) Mauthner-magból készített akáccsemete 1-3 éves, ezekenkint 5-10 Kért. Csedicssemete 1-2 éves, ezekenkint 10-40 koronáért kapható. DOBOS IMRE ny. főszőlőbíró utóda, DOBOS LASZLÓ facesmete telepén, KÓTÁJ, Szabolcs m. (vasút, posta, telefon helyben). Árjegyzék kívánatra ingyen küldetik.

G. WASHINGTON

kávé által 1 pillanat

alatt a világ legjobb kávéját ihatja. Hideg-, meleg-, forróvízben estejben azonnal oldódik. Kapható mindenütt 1.50 K-ért. Osztr.-magy. monarchia részére kiz. egyedarisított. Freudiger és Radó Budapest, VI., Dassoewy-utca 34. szám. — Telefon 29-75.

HIRSCH és FRANK

Budapesti-Salgótarjáni Gépgyár és Vasúttóde Részvénytársulat BUDAPEST, VI. KER., ARÉNA-UT 127. SZ. Külön osztály

téglagyári gépek.

GYÁRT: faltégla és oszlopájtókat, téglagyártó és agyagmozgató gépeket legújabb és legjobban bevált szerkesztésekben.

Elvállalja anyagvizsgálatok kivételét és teljes téglagyári telepek létesítését. Tervek és költségvetések díjtalanul. ELSŐRANGU REFERENCIÁK.

VASÁRNAPI UJSÁG

7. SZ. 1914. (61. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, FEBRUÁR 15.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Egyes szám ára 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona, Félévre — 10 korona, Negyedévre — 5 korona. A Világkronika-val negyedévenként 1 koronával több. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldj is csatolandó.

A KIRÁLY LEGÚJABB MELLSZOBRA LIGETI MIKLÓS MŰTERMÉBEN. (A SZOBOR MELLETT A MŰVÉSZ).